SAĞLIK NOTLARI

Yazan: **Dr. Rusçuklu Hakkı**

Kaç yazıya konu oldu; daha kimbilir kaç kere olacak, her günün meselesi, her-dem taze: kanser.

Bu belâ, türlü türlü şekillerile karkunc bir afettir; bütün hastlıklar içinde en çok kurban veren.. Halkın her tabakasını alâkadar eder, rahatını, huzurunu kaçırır. Neden kaçırır? Nereden geliyor, menşei neresi, yayılma tarzı, istidad veren sebebler nedir, bilmediğimiz için.. Bu sırların üstündeki perdeyi kaldırmak için her yerde çalışılıyor. Esas şöyle dursun buna aid teferruat için bile ortaya nazariyeler ,izah tarzları konularak münakaşalar yapılıyor. Bir gün gelir, hakikat meydana çıkar elbet... Yalnız belânın açtığı rahneler tamir edilmekle kalmaz, ondan korunmak bile mümkün olur, yaptığını bilerek çalışılırsa..

Topraktan çıkan sular, yer, güneş, bazı beden örgülerinin, uzuvların uzun müddet gıcıklanması kanserin suçlusu olarak gösterildi. Tecrübeler, nazariyeler, faraziyeleri tasdik eyler gibi görünüyor. Lâkin gene vak'alar onları yalanlıyor. Böyle olmakla beraber, onları kabule, hesaba katmağa mecburuz, bir an için..

Kanserin üreyip gelişmesinde tegaddinin tesiri var mı? Tegaddi uzviyetin muvazenesi ve tabiî surette işlemesi üzerine kuvvetle tesir eder. O halde kanser urlarının çıkması ve gelişip büyümesi üzerinde tegaddinin tesirini aramak pek tabiî olmaz mı? Bu araştırmalar henüz kat'î bir karar verecek kadar, sayıca çok değilse de gene sükûtla geçiştirilemez.

Uzun zamandanberi dikkat olunmuş, bazı şehirlerde et sarfiyatı konserlilerin sayısile muvazi gidiyor. Bir yerde et nekadar fazla sarfedilirse kanser de o nispette artıyor.. Bu sadece bir tesadüf olmasın.. Böyle olmadığı lâboratuarlarda ispat olunmuş.

Pankreas guddesinin hulâsasında bir madde var, uzviyete şeker yetiştiriyor. Bu madde ette çok bulunuyor. Bundan dolayı çok et yiyenlerde şeker, çoğalıyor, kanserliler de bu suretle artmış oluyor.

Kanseri tahrik hususunda çok et yemenin tesirini gösterir -fakat aksi cihetten- bir hâdise var, gözönünde.. Geçenki Büyük Savaşta merkezî devletlerin ordularında, et tayini çok düşmüştü, kanser de o nispette azalmıştı.

Yeni yeni tecrübeler de glikozun, kanserin çıkmasını kolaylaştırdığını teyid ediyor. Şu halde en makul ve mantıki konser tedavisi, cerrahî ve radyoterapik tedaviden sonra, vücuddeki şekeri ikiye ayırarak tesirsiz bırakacak ilâçlarla uzviyeti kanserin açılıp saçılmasına müsaid olmıyacak bir hale koymaktır. Şimdiye kadar bu yolda tatbik edilen tedaviden alınan neticeler, yukarıda söylediğimiz nazariyeleri kuvvetlendirecek mahiyettedir.

***

Hiç şüphe yok, kanseri kolaylaştıran başka faktörler de yok değil, hayat üzerine ve uzviyete tesir eden faktörler.. Onları da hatırlamakla beraber yukarıdaki tedbiri de hesaba katmak faydasız olmaz; çok et yemenin o zararından başka yaptığı sair fenalıklar ve karışıklıklar da var, onlar her nekadar konser kadar korkunc değilse de onları da önlemek bizim için faydalı olur...

Dr. Rusçuklu HAKKI

Doğru değil mi?

Bekçilerin topladıkları ücretler fahiştir

Bekçi ücretleri ötedenberi ihtilâfı mucib bir meseledir. Hükûmetimizin bu işi kökünden halletmek için halktan para toplama usulünü kaldırarak bekçi ücretlerini resmi bir bütçeden tediyeye karar vermesi halkımızın memnuniyetini mucib olmuştu. Fakat henüz bu hususta müspet bir vaziyet hasıl olamadı. Son defa bekçilerin bütün mahallelerde evlere dağıttıkları kâğıdlarda herkesin tediye etmekte bulunduğu kira miktarının yüzde birini bekçi ücreti olarak vermeğe mecbur tutulduğu, aksi takdirde tahsili emval kanununa tevfikan tahsiline teşebbüs edileceği yazılı bulunmaktadır.

Makul ve mantıki düşünülecek olursa bu nispet fazladır. Kaldı ki, şehrin bir çok yerlerinde kira şeklinde tespit edilmiş miktarın yarısından fazlası kalorifer, asansör, sıcak su, kapıcı masrafı olarak ev sahiblerine tediye edilmektedir. Sonra gene şehrin öyle mahalleleri vardır ki, o mıntakada büyük iki veya üç yüz apartıman mevcuddur. Bunların beheri kiranın yüzde birinden vasatî beşer lira vermekte ve yekûn bir iki bin lirayı bulmaktadır. Oralardaki bekçi adedi ise beşi altıyı geçmemektedir. Demek beher bekçi başına ayda iki üç yüz lira bir para isabet eylemektedir. Acaba hangi meslek erbabı bu gün böyle bir maaş veya gelire sahib bulunmaktadır. Nitekim tanıdıklarımızdan bazı münevver zevat, istida ile makamı aidine müracaat ederek işlerini terkederek bekçi olmaya talib bulunduklarını bildirmişlerdir.

Binaenaleyh bekçilik işleri ve onların ücretlerile meşgul olan makamın halkı bu hususta tenvir etmesi lâzımdır.

Doğru değil mi?

Hava tehlikesine karşı

Işıklar açılırken...

Tenviratı maskelemede gösterilen titizliğin istenildiği anda ve kusursuz olarak tatbik edilecek tarzda muhafazası lâzımdır

Yazan: **A. AHISKAL**

Hava akınlarının tesir icra ettiği ve fakat yer müdafaasının ve av tayyareciliğinin mukabelede güçlük çektiği zaman gece taarruzlarıdır... Gündüz akınlarında yüzde otuza kadar malzemesini kaybeden havacılar gece baskınlarile bu yıpratıcı zayiattan korunmağa muvaffak olmuşlar ve en çok yüzde beş kadar zarar görmüşlerdir. Bu hale nazaran yer müdafaasının gece çalışması, gündüz gözile olan müdafaaya nazaran çelimsiz kalmaktadır. Bunun karşısında taarruz eden taraf için de müşkülât yok değildir. Hedef bulmak, mevki tayin etmek ve bilhassa önceden tespit edilmiş ehemmiyetli ve fakat dar çerçeveli taarruzlarda muvaffakiyet ihtimali zayıftır.

Her şeyden evvel hatırlamak lâzımdır ki; şehirleri karartarak düşman gözünden saklamak, daha doğrusu karanlıkla gizleme yapmak zarureti her memleket için şarttır.

Bu arada İstanbulu ele alalım. İstanbul benzeri büyüklükteki şehirler arasında ışık itibarile en parlak olanlarından biridir. Renkli reklâmların geceleri semaya doğru olan ziya huzmeleri ortalama bir ölçü ile iki yüz, iki yüz elli kilometre kadar mesafeden ve irtifada uçan bir tayyareden mükemmel surette görünür... Demek oluyor ki bu ışık karartmanın en büyük faydasını, düşman akınlarının çok uzaklardan ve zahmetsiz olarak İstanbul üzerine tevcih edilmesine mâni olmakla idrak ediyoruz. Hasım havacılığı ışıklı bir zamanda İstanbuldan iki yüz kilometre uzaklarda iken seyrüsefer müşkülâtından kurtularak yolunu tasarlamış bulunuyor. Maskelenmiş bir şehir üzerine ise bu kadar zahmetsiz ve emniyetle yaklaşmanın imkânı yoktur. Çünkü maskelenmiş bir şehir her hal ve zamanda kendini müdafaaya da hazırlanmış demektir. Taarruza uğrayacak olanın içinde müdafaa kaygusu olacağı kadar, taarruz edenin de yüreğine mukavemet ürkmesi dolaşır. Buna nazaran bir şehir ışıklarını maskeleyerek, lüzumsuz ve ihtiyacdan fazla olan bol renkli ziyaları söndürerek hasma yol göstermiş olmak gafletinden kurtarılmış bulunuyoruz. Ve ışıkları maskelemenin başlıca gayelerinden en önde geleni de budur.

Mesken ışıklarının, vesaiti nakliye tenviratının dışarı sızmıyacak bir tarzda maske edilmesini temin etmekle de, her ne suretle olursa olsun şehrin üstüne kadar sokulmak cesaretini gösterecek veya fırsatını bulacak hasım havacılarına kat'î olarak verilmiş bir hedefin yerini tayinde güçlük ve imkânsızlık arzetmektir. Bilhassa vesaiti nakliye ışıklarının harekette bulunmaları dolayısile göze çarpacak birer hedef teşkil edeceği akla gelebilir. Fakat unutmamalı ki, vuku bulacak her hangi bir ihtiyac karşısında bu vasıtalar oldukları yerde durmak ve ışıklarını tamamile söndürmek suretile umumî karartmaya uymuş olurlar. Esasen bu vasıtaların da koyu mavi renkteki lâmbaları ışıklı birer hedef olmaktan çok uzaktırlar.

Işıkların umumî mahiyette söndürülüşü çok uzak mesafelerden düşmana istikamet tayin etmek müşkülâtı arzeder. Şahısların tasarrufundaki hususî meskenlerdeki karartma işi ise sokulan ve yanaşan hasma kat'î bir mevki tayinini imkânsız kılar. Bütün bunlar arasında da mecburî olarak gece hayatı daha basit ve gürültüsüz geçeceğinden halk evindedir ve sokakta bulunduğundan çok daha fazla emniyet altında demektir.

Maskelerin kaldırılmasile şehrin normal aydınlığı iade edilmiş bulunuyor. Ara yerdeki tecrübe devresinde kazancımız her hangi bir tehlike karşısında şahısları alacağı en uygun tedbiri ve memleket müdafaasına yardımı anlamış ve kavramış olmamızdır.

Burada ferdlere düşen vazifenin başta geleni, alınmış ve alışılmış gizlemeyi geçmiş ve bitmiş telâkki ederek hazırlanan malzemeyi bakımsız bırakmamasıdır. Bugün için artık lüzumsuz gibi duran bu ufaktefek malzeme günün birinde lâzım olabilir. İşte o vakit ya tamamile karanlıkta oturarak müşkülâtla didişmek, yahud da daha fena akıbeti olan düşmana ışık göstermek hallerinden birini tercih etmek mecburiyetinde kalacaklardır. Biri şahsın ve ailesi efradının ıstırabına, ikincisi de cemiyetin zararına olan çirkin bir akıbettir. Böyle bir hali önleyecek tek care bugün gösterilen titizliğin, istenildiği anda ve kusursubz olarak tatbik edilecek tarzda muhafazasıdır. Bunu yalnız kendimizden değil, haklarına hürmete mecbur olduğumuz ve onlardan da benzerini dinlemek hakkına malik bulunduğumuz bütün vatandaşlarımızdan isteriz.

Arif AHISKAL

Dükkân sahibini yaralıyan müşteri

Divanyolunda Piyerloti caddesinde 50 numarada sütçülük yapan Muhsin Güneşle dükkâna müşteri sıfatile gelen İbrahim Erol arasında münakaşa çıkmıştır. Fazla asabileşen İbrahim, tezgâh üstünde duran dirhemi kaparak Muhsini başından yaralamıştır. İbrahim yakalanmıştır.

Şehir ve Memleket Haberleri

İlk tedrisat muallim kadrosu

Sıra bekliyen 18 muallim muhtelif mekteblere tayin edildi

İstanbul ilk tedrisat muallimlerine aid üçüncü kadro Maarif Vekâleti tarafından tasdik edilerek dün Maarif müdürlüğüne gönderilmiştir. Bu kadroda vilâyet dahilinde bazı nakillerden başka sıra bekleyen 18 muallimin muhtelif mekteblere tayinleri yapılmıştır. Yeniden tayin edilen muallimlerin isimlerini yazıyoruz:

Kastamonu merkez mektebinden Talât Tek Silivri kazası muallimliğine, Kuşadasından Saime Olcay Çatalca başmuallimliğine, Erzurum Palandöğenden Halide Oğan Yalova Akköy muallimliğine, İstiklâl lisesi eski muallimlerinden Meliha Gencel Silivri köy muallimliğine, Fahriye Aral Çatalca Çantaköyü muallimliğine, Pangaltı Rum mektebinden Ayşe Keskin Çatalca Yenice köyü başmuallimliğine, İzmir merkez Kahramanlar mektebinden Fazilet Ongan Çatalca Hacımaçlı köyü muallimliğine, Zonguldak Ereğlisinden Naciye Özdemir Çatalca Turfa köyü başmuallimliğine. Tireboludan İbrahim Yener Yalova Çağlıca başmuallimliğine, Kadri Bilgin Silivri Çanta köyü muallimliğine, Eseyandan Alâeddin Kutlukan Çatalca Dursunbey köyü başmuallimliğine, Balıkesir Bürhaniyeden Seniye Karayel Yalova Kadıköy muallimliğine, Giresun merkez mektebinden Suzan Girişmiş Çatalca Sazlıbosna köyü muallimliğine, İznik Akçakoca eski muallimi Atıf Emci Çatalca Belgrad köyü başmuallimliğine, Safranboludan Sadiye Ökmen Şile Tekke yatı mektebi muallimliğine, Tokad merkez Kurtuluş mektebinden Semahat Akoğlu Sarıyer Garibce köyü başmuallimliğine, İzmir Kız Muallim mektebi mezunlarından Muzaffer Girgin Çatalca Çiftlik başmuallimliğine tayin edilmişlerdir .

Bursadan kaçan bir katil şehrimizde yakayı ele verdi

Beytullah Yerçizen isminde bu adam Bursaya yollanacak

Bursada işlenen bir cinayetin failî, dün İstanbulda yakalanmıştır. Yakalanan, 1337 tevellüdlü, Rusçuklu, Abdullah oğlu terlikçi Beytullah Yerçizendir. Kendisi, Bursada İsmail isminde birisini öldürmekten suçludur. Beytullah Yerçizen; vak'adan sonra, tahkikat safhasında hastalanmış, mevkufen Vefikpaşa hastanesine yatırılmıştır. Oradan da bir fırsatını bulup, başka bir meseleden mevkuf Sabri ile beraber İstanbula kaçmıştır. Dün Mercanda görülmüş, tanınmış ve ele geçmiştir. Sabri, henüz firar halindedir.

Akşamüstü polisten adliyeye gönderilen terlikci Beytullah Yerçizen, Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde sorguya çekilmiştir. Bu genc, ifadesinde şöyle söylemiştir:

— Bursada, akşamüstü dükkânımızdan çıkarken, ölen İsmaille Necati ve Ragıb, dükkânın aralığında bana söydüler. Sebeb, Necati ile ötedenberi aramızın açık olmasıydı. Kavgada, konu komşu araya girdi, bizi biribirimizden ayırdı. Fakat, ben aralıktan çıkarken, Necati ile İsmail bıçak çekerek üzerime saldırdılar. Ben, önce kaçtım. Onlar kovaladılar. Lâkin, iki yüz metre kadar koştuktan sonra nefesim kesildi, durdum. Onlar da artık bana yaklaşmışlardı. Handeyse beni öldüreceklerdi. Kendimi müdafaa maksadile tabancamı çıkardım, rastgele silâh attım. Kurşun, İsmaile rastgelmiş. Halbuki, ben onunla değil, Necati ile kavgalıydım. Bu işi istiyerek yapmadım.

Beytullah Yerçizen, Vefikpaşa hastanesinden kaçışını nakil sırasında da, gece sofaya çıktığını, Sabrinin acık pencereden aşağıya sarktığını görünce onu takib ettiğini ve bu suretle iple yere indiklerini anlatmıştır. Firari Sabri için «İstanbula beraber geldikse de, sonra vedalaştık. Onun şimdi nerede bulunduğundan haberim yoktur» demiştir.

Hâkim Reşid Nomer, sorguyu müteakib, suçlu hakkındaki tevkif müzekkeresinin infazına ve kendisinin, vak'a ve tahkikat yeri olan Bursaya izamına karar vermiştir.

Bursada tütün istihsalâtı

Bu seneki rekolte 5 milyon 500,000 kilo olarak tespit edildi

Bursa (Hususî) — Valimiz Refik Koraltan kazalarda yaptığı tetkiklerden ve İnhisarlar idaresinde de tütün mahsulü etrafında etüdler yaptıktan sonra bana şu beyanatta bulunmuştur:

«— İnhisarlar İdaresi geçen sene Bursa müstahsillerinin menfaatlerini korumak için devletçe verilen direktiflere uygun olarak müstahsilin lehine hareket ederek hakikaten tütün müstahsillerinin yüzünü güldürmüştür. Müsaid fiatlardan neş'elenen müstahsiller bu sene hem tütünün miktarını artırmışlar, hem de kalitesini yükseltmişlerdir. Mıntakamızda yeni tütün mahsulünün kat'i olarak 5,500,000 kilo olduğu anlaşılmaktadır.

Bu sene Bursa müstahsillerine İnhisarlar idaresinin, Ziraat Bankasının ve tütün tüccarlarının dağıtmış oldukları avanslarla mahsulün müşterisi tamamen taayyün etmiş ve bu mahsule artık satılmış nazarile bakılmağa başlanmıştır.

Bu sene Bursa mahsullerinden Loza, düyanın en buhranlı bir mevsimine çatmış olmasına rağmen, devletçe ittihaz edilen çok feyizli tedbir neticesi, gayet müsaid surette elden çıkarılmış ve müstahsilin yüzü gülmüştür. Zeytin mahsulü bakımından da bu sene vilâyetteki mahsul hem çok hem de fiatları yüksektir. Geçen sene Bursanın en geniş mikyasta mahsul aldığı sene idi. 40 milyon kilo zeytin ve zeytinyağı fevkalâde müsaid fiatlarla satılmıştır. Bu sene zeytin rekoltesinin bu miktardan da fazla olduğu görülüyor.

İşte, böylece her türlü mahsulün daha müstahsil elinden çıkmadan fiatların çok müsaid şekilde tecelli etmesi ve bu suretle satış yapılması dolayısile müstahsillerimizin her sahada en geniş bir mikyasta istihsal yapabilmek için tam mevsiminde tohumlarını atmaları ve çok çalışmaları lâzım gelmektedir.»

HEM NALINA HEM MIHINA

Mısırın garb çölünde

Kahiredeki İngiliz umumî karargâhının 9 birincikânunda verdiği resmî harb tebliğinin aşağıdaki satırlarını, bilmem, dikkatli okudunuz mu?

«Mısır: Garb çölünde, kuvvetlerimizin ileri unsurları, halen, geniş bir cephe üzerinde, düşmanla temas halindedir. Sidi Barraninin cenubunda, bir çarpışmada 500 esir aldık.»

Buna mukabil, İtalyan resmî tebliği de,

«Şimali Afrikada bir düşman motörlü kolu, topçu ateşimizle ricate mecbur edilmiştir.» demekle iktifa ediyor. Arnavudlukta «Paraşütle atlayan bir İngiliz pilotu ağır yaralı olarak yakalanmıştır» diye tefahür eden İtalyan harb tebliğinde, Mısırın garb çölünde 500 esir verdiklerini itiraf eylemesi tabii bellenemez.

Esasen, bu satırlar da, 500 İtalyan esirine mersiye söylemek için, yazılmış değildir. Bu esirler, ister 50, ister 5 olsun mühim bir şey ifade etmez. Bizim, dikkati celbetmek istediğimiz nokta, garb çölünde, İngiliz ileri kuvvetlerinin «geniş bir cephe üzerinde» düşmanla temas halinde olmasıdır.

Mareşal Grazyani, eylûlde, Mısırın garb çölünde, havanın cehennemi sıcağına, susuzluğa ve kum dalgalarına aldırmadan, ordusunu Sidi Barraniye doğru yürüttüğü zaman, İngilizler iki sebeble kuvvetlerini Mersa Matruh müstahkem ordugâhına çekilmişlerdi.

1 — Mısırdaki İngiliz ordusu, sayıca İtalyanlardan azdı; Mısırın vaziyeti meşkûktü; Mısır, İtalya ile harb halinde olduğunu kabul etmek için, İtalyan ordusunun daha ilerilemesini bekliyordu. Düşmana karşı sayıca denk ve üstün olunceaya kadar muharebe kabul etmemek ve ayni zamanda, Mısır hükûmetini de, memleketi müdafaaya icbar etmek için, geri çekilmek gayet doğru idi. Düşmanın ele geçirdiği çöl parçasının ise, askerlik bakımından müdafaa edilmesi değil, edilmemesi daha doğru idi. Hatta çölü, deltanın başladığı mamur ve nümbit sahanın biraz ilerisine kadar bir yem halinde düşmana bırakmak icab ederdi.

2 — Evet, İtalyan ordusunu, bu yolsuz, susuz, sıcak, çıplak ve açık çölün içine çekmek, Libyadaki üslerinden ayırmak, ona, hergün azim miktarda su taşıtmak ve sonra, hem havadan, hem denizden vurmak lâzımdı. Mısırdaki İngiliz ordusu, sayıca üstün olsa dahi, zayıf görünmek, düşmanı aldatmak, onun taarruz istihasını artırmak ve çöl içine çektikten sonra üzerine çullanmak doğru idi. Çölün içinde susuzluktan yanmış, muvasala hatları uzamış, ikmal hizmetleri güçleşmiş bir ordu üzerine indirilecek müessir darbe, o ordunun inhilâline neticelenirdi.

İngilizler, Büyük Harbde, Almanların tahrik ve teşvikile Süveyş kanalını geçmeğe gelen Türk ordusuna karşı da bu sevkülceyşi kulanmışlardı. İlk kanal taarruzunu yapan tümenlerimiz, muvaffakiyetsizlikle neticelenen bu harcketten geri dönerlerken yollarını şaşırıp da tesadüfün yardımile hayli büyük bir yağmur birikintisine raslamamış olsalardı, susuzluktan kırılacaklardı.

Mareşal Grazyani'nin ordusu, eylûldenberi çölün kumlarına saplanıp kaldı. İngilizler, son azmanlarda bu orduyu bekleyor, adeta onun hasretini çekiyorlardı. Şimdi, geniş bir cephe üzerinde, düşmanla temas halinde bulundukları resmî tebliğde bildirilen İngiliz ileri kuvvetleri, bir İngiliz taarruzunun öncüleri olsa gerektir. Her halde, İtalyanların Libyadan Mısıra doğru yapamadığı taarruzu, İngilizlerin Mısırdan Libyaya doğru yapmağa karar verdiklerine hükmetmek lâzım geliyor.

NOT: Ankarada 10 birincikânun sabahi bu yazıyı yazdıktan sonra öğleyin dinlediğim radyo haberleri İngilizlerin Grazyani ordusuna karşı taarruza geçtiklerini bildiriyor. Demek ki beklemeden usanan İngilizler, onlar bize gelmiyorsa, biz onlara gidelim demek mecburiyetinde kaldılar. Yolları açık olsun.

İKTISAD

Et fiatları yükseliyor

Dün, et fiatlarında anî bir tereffü olmuştur. Kiloda beş kuruşu geçen bu yükseliş, elde fazla kasablık hayvan bulunmamasına atfedilmektedir. Halbuki yaptığımız tahkikata göre, İstanbul ve civarında kasablık hayvan miktarı normaldir ve Karadenizden müvaredatta bir gayritabiilik yoktur. Bu vaziyeti ellerinde kasablık hayvan bulunan bazı kimselerin ihdas ettiği kanaati vardır.

Macaristanla yeni bir ticaret muahedesi yapılacak

Macaristanla aramızda yeni ve evvelkine nazaran daha geniş bir ticaret anlaşması yapılması takarrür etmiştir. Bundan evvelki Türk - Macar ticaret anlaşması müzakereleri Ankarada yapıldığı için bu defaki müzakereler Budapeştede cereyan edecektir. Heyetimiz hükûmetimiz namına Hariciye Vekâletinden Bedri Tahir Şemanın riyasetinde, Ticaret Vekâletinden Zeki Zeybekoğlu ve Ticaret Vekâletinden bazı memurlardan mürekkebdir.

Dün heyet reisi şehrimize gelmiş ve Mıntaka Ticaret müdürlüğünde bir toplantı yapılmıştır. Mıntaka Ticaret müdürlüğü bu müzakereler için hazırlıklara başlamıştır.

Heyetimiz, ayın 15 inden sonra Budapeşteye hareket edecektir.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden 350,000 liralık ihracat yapılmıştır. İhracatın kısmı küllisini yaş ve kuru meyvalar teşkil etmektedir. Noel dolayısile Avrupanın her tarafından memleketimize yapılan meyva ve kuru yemiş talebleri şimdiye kadar olanların fevkindedir. Bu talebleri karşılamak müşkül olmaktadır.

Dün, Hicaza da gülyağı ve sâhleb ihraç olunmuştur.

Mantardan zehirlendi

Üsküdarda Kısıklıda Perde sokağında oturan Nezahet Günay, kırda topladığı mantarları pişirerek yemiş, fakat biraz sonra şiddetli surette midesi ağrımağa başlayınca doktora koşmuş ve yapılan muayenede yediği mantardan zehirlendiği anlaşılarak Nümune hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

Çiftçi!
Çok mahsul, çok para, çok çocuk.
Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu

ŞEHİR İŞLERİ

Fazla yolcu taşıyan otobüsler

Zabıta, otobüslerin fazla yolcu taşımaları işile şiddetli surette meşgul olmaktadır.

Fakat, otobüslerin bu işten yılmadıkları, fazla yolcu almağa devam ettiklerinden anlaşılmaktadır. Hatta, bazı otobüsler, fazla yolcu almaması etrafında müşteriler tarafından yapılan ihbar üzerine, zabıtanın «haberi vardır» cevabını vermektedirler.

Halbuki zabıta her gün fazla yolcu aldığı tespit edilen üç beş otobüsü ceza landırmaktadır. Bilhassa akşam ve gece kalabalığından istifade eden otobüslerin 8 ilâ 10 yolcu fazla aldıkları sık sık görülmektedir. Dün de bilhassa İstanbul - Beyoğlu arasında çalışan 9 otobüs bu yüzden tecziye edilmiştir. Fakat, otobüsler gene bir fırsatını bulup fazla yolcu taşımak imkânını bulmaktadırlar.

ADLİYEDE

Bir katil 15 seneye mahkûm oldu

İstanbul birinci Ağırceza mahkemesi, dün bir katil davasını neticelendirmiştir. Suçlu Cevdet, Şehremininde yorgancı Kâzımı yedi yerinden bıçaklıyarak öldürmekten suçlu bulunuyordu. Cevdetin, karısile yorgancı Kâzım arasında sıkı fıkı alâka bulunduğunu öğrendiği, bunun üzerine karısını tehdid ederek «Kâzımla buluştuğun zaman bana haber vereceksin» dediği anlaşılmıştır ve karısından haber aldığı buluşma gününde eve gelerek birdenbire içeriye girdiği, bu suretle Kâzımı kanlar içerisinde yere serdiği sabit olmuştur. Suçlu Cevdet, bu cinayeti tasarlamak suretile işlediği için idama mahkûm edilmistir. Ancak, vak'anın sebeb ve saikile kadının vaziyeti gözönünde tutulup, idam cezası, on beş sene ağır hapis cezasına çevrilmistir.

Dikkân ve evi soyan hırsız

Dün Beyoğlu Polis Merkezine Kasımpaşa Piyale caddesinde 15 numarada Ahmed Ali isminde bir zat müracaat ederek, dikkân ve evinin soyulduğunu bildirmiştir.

Ahmed Ali'nin ifadesine göre, dikkân ve evinden 200 lira kıymetinde eşya çalınmıştır. Hırsızlık hâdisesi, Ahmed Ali'nin dikkân ve evini kapadıktan sonra vukua gelmiştir.

Polis, hırsızlık hâdisesini tahkik etmektedir.

Bir randevu evi

Museviden dönme Fahri adında birinin Beyoğlunda Şahkuli mahallesinde Topçu çıkmazı 1 numarada randevuculuk yaptığı haber alınmıştır. Dün yapılan anî bir baskında evde iki kadınla iki erkek bulunmuştur.

Çiftçi!
Daha çok ek ki, kesen de o kadar şişsin.
Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu

MÜTEFERRİK

Valiler gitti

Örfî İdare Komutanı Korgeneral Ali Rıza Artunkalla görüşmek ve icab eden direktifleri almak üzere şehrimize gelmiş olan valiler dün yerlerine dönmüşlerdir.

Senebaşına hazırlık

Senebaşı dolayısile bir çok müesseseler sabaha kadar açık bulunmaları için Vilâyete müracaate başlamışlardır. Vilâyet, Örfî İdare komutanlığının müsaadesini alarak bunlara müsaade edecektir. Bu senebaşında bir çok eğlence yerlerinde hayır müesseesleri menfaatine müsamereler verilecektir.

İstanbul Tevkifanesinde ıslahat

Üsküdar Tevkifanesinde olduğu gibi İstanbul Tevkifanesinde de ıslahat yollu bazı teşebbüslerde bulunulmaktadır. Bu arada koğuş taksimatının yeni bir şekle ifrağı, ilk defa suç işliyenlerle sabıkalıların ayrı ayrı yerlerde bulundurulmaları vardır. Diğer taraftan, mevkuflara günün muayyen saatlerinde hep bir arada idman yaptırılarak, bunlardaki atalet ve rehavetin giderilmesine çalışılması da düşünülmektedir.

GÜMRÜKLERDE

Bir kaçakçı valizini bırakarak kaçtı

Dün, Haydarpaşada bir katarda gümrük muhafaza teşkilâtı memurlarile bir kaçakçı arasında garib bir macera geçmiştir.

Haydarpaşada hareket etmek üzere olan bir treni kontrol eden memurlar, bir şahsın telâşlı ve şüpheli hareketlerini görmüş, derhal trene atlamışlardır. Fakat memurlar bir kapıdan girerken bu meçhul şahıs kaçmağa başlamıştır. Bu sırada tren kampanası da çalınmış ve trenin hareketi esnasında garın biraz ilerisinde bu şahıs vagondan kendini atarak süratle kaçmıştır.

Bundan sonra memurlar trende bir araştırma yapmışlar ve bu şahsın bıraktığı bir valizi bulmuşlardır. Valizde 100 kutu ecnebi kremi ve kaçak ipekli kumaş bulunmuştur. Bu şahsın şekli tespit edilmiş ve aranmağa başlanmıştır.

MAARİFTE

Mekteblerde nakil yapılmıyacak

Ders senesinin üçüncü ayına girdiğimizden, Maarif müdürlüğü şehir dahilinde bir mektebden diğer mektebe nakil yapılmamasına karar vermiş, keyfiyeti mekteblere bildirmiştir.

Orta tedrisat muallimleri

Maarif Vekâleti orta tedrisat muallimliği için mühim bir karar vermiştir. Bu karara göre, bundan sonra yalnız Edebiyat ve Fen Fakülteleri talebelerile mezunları yardımcı veya asil muallimliğe tayin edilecektir. Diğer fakülte ve yüksek mekteb mezunları muallim olamıyacaklar, bunlar ancak kendi branşlarına aid sahalarda vazife alabileceklerdir.

SIHHAT İŞLERİ

«Nümune» olarak getirilen tıbbî müstahzarat

Harb vaziyeti dolayısile bir çok memleketlerden eczayı tıbbiye gelmemektedir. Fakat son zamanlarda kambiyo müdürlüğünden bir çok eczayı tıbbiye tacirleri döviz istemeden Avrupadan ecsantiyon olarak ve doktorlara tevzi edilmek üzere müstahzaratı tıbbiye getirteceklerini söyliyerek müsaade almışlar ve bundan sonra gümrükten «nümunelik» namı altında sandık sandık müstahzarat geçirmeğe başlamışlardır. Fakat bazı cins müstahzarattan 20 - 30 sandığa kadar nümunelik getirtildiği ve bunların eczanelerde satışa çıkartıldığı nazarı dikkati celbetmiş ve binlerce, bazan on binlerce liralık malın böylece bedava verilmesi imkânsız bulunduğundan takibata başlanmıştır. Bu hususta bazı tacirlerin ifadelerine müracaat edilmiştir.

Diğer taraftan bu nümunelik ilâçların miktarı az olmasına rağmen aynı fiata satılmaları da ayrı bir mesele teşkil etmektedir.

Küçük hikâye

Karar nedir acaba?

Yazan: **Orhan Rahmi GÖKÇE**

Hâkim; suçlu doktora:

— Kararnameyi dinlediniz -dedi- bir hekim olduğunuz halde vazifenizi yapmıyarak bir kadının ölümüne sebebiyet vermekle itham ediliyorsunuz. Anlatınız bakalım, hâdise nasıl oldu?

Dinleyiciler arasında doktorlar, avukatlar, münevverler, genc kadınlar ve kızlar vardı, Suçlu, biraz kendisini toplamak için, başını iğdi ve sonra, ağır ağır anlatmağa başladı:

— Yedi sene evveldi.. Kısıklıda bir akşam gezintisinden dönüyorduk.. İki arkadaştık. Tramvay dönüşünde, ailesile beraber Üsküdara inen genc bir kız gördüm. İçimden gelen şiddetli bir tazyik ve temayülle sarsıldığımı hissettim. Peşini bırakmadım. Uzaktan, evlerine kadar arkası sıra gittim. Kapıya yaklaşırken bir gencle konuştular. Onun, bana dönüp baktığını görmüştüm. Bu gözlerde ne bir hiddet, ne bir istihza, ne de bir lâkaydî vardı. Bana, uysal ve muvafakat dolu bakışlarla bakıyordu. İfademe, bir kalbin hikâyesile başladığım için beni mazur görünüz.. Doktordum. O vakte kadar hiç sevmemiştim. Fakat o dakikada anladım ki, geçireceğim aşk ve herhangi hissî bir hâdise, o nispette kuvvetli, aksülâmelli ve büyük olacak.. Nitekim aldanmamışım.. O, çok güzeldi. Yemyeşil gözleri, insanı bazan safiyet ve ilâhî masumiyetlerle dolu olarak sararken, bazan da çapkınlaşıyor, firarî, neşeli, zeki, haşarı ve zalim oluveriyordu. Bunu da sonra anladım..

Bir doktor olarak aşkı, marazî bir ruh hâdisesi telâkki ederim. Bu telâkkime rağmen hastalık, bütün maneviyatımı sarmıştı. Nihayet onunla tanıştım. İşi o kadarla da bırakmadım. Onun da beni sevdiğini sanarak, elimi uzattım ve evlendik..

Onun bütün aile efradını seviyor, hepsine ayrı ayrı hürmet ve alâka gösteriyordum. Yalnız bir tanesi müstesna:

Genc bir teyzezadesi vardı. Mektebden mektebe taşınmış, birkaç Avrupa seyahati yapmış, hiç bir şey bilmediği halde münevver geçinen, fikirlerinin kökü kaatasından yukarıda bulunan, bol bol jest ve kadınlara durmadan şaklabanlık yapan bir top. Ayaklarımı masaların üzerine uzatarak oturur, parmaklarını yeleğinin koltuk altlarından ayırmaz, ağzındaki pipoyu çiğner, durur, saygı ve ciddiyetten mahrum, dejenere olmuş bir züppe.. Bu genci sevmiyordum. Onu sadece bir tufeylî olarak telâkki ediyordum. Fikrimi zevceme de söylemiş;

— En küçük bir işi olup haddini bilen herhangi bir insanı, bundan fazla seveceğimden eminim.

Demiştim.. Halbuki zevcem, onu takdir ediyordu. Onun hakkında, -modern insan tipi- diyordu. Salondan, rakstan, müzikten, spordan, kadın ruhiyatından, modadan anlayan bir genc..

Evime, vakitli vakitsiz gelirdi. İstiskalden de anlamıyordu. Fakat zevcem, benim soğuk tavırlarıma, alâkasızlığıma, nezaket harici muamelelerime mukabil, daha fazla bir samimiyetle onun yüzsüzlüğünü ve utanmazlığını teşci ediyordu. İki sene sonra, bir gece, karımla onu sevişirlerken yakaladım. O ânın dehşetini ve duyduğum asabiyeti tarif edemem.. Zevcemin kahraman tipi, pencereden bahçeye, oradan da sokağa fırlayarak kaçtı. Ayaklarıma kapanan kadına sadece bir tekme vurmak için ayağımı kaldırdım, akat onu da yapamadım. Uzatmıyayım; ayrıldık. Zevcemin namuskâr olan ailesi, kızlarını reddetmişti. Âşıkı da Avrupaya kaçmıştı. Müteessirdim. İstanbulu terkettim, şark vilâyetlerine gittim.. Onun ne olduğunu bilmiyordum. Dört sene oralarda kaldım. İçimde bir daüssıla başladı. İstanbul, gözlerimde tütüyordu. Bir ay için bir seyahat kararı verip, yola çıktım.

Tam kışın ortasıydı. Artık ufuklar silinmişti. Her yer bembeyazdı. Tren, karlı dağlar ve uçurumlardan geçiyordu. Bir istasyona geldik. Gece idi. Dondurucu bir soğuk, toprağı bastırıyordu. Yollar kapanmıştı. Burada asgarî iki gün kalacağımız söylendi. Trende yolcu da azdı. Hafif tertib uyukluyordum. Bir ses kulağıma çarptı:

— Trende doktor var mı?.. Rica ederim, yalvarırım.. Allahaşkına olsun.

Hemen fırladım ve seslendim.. Uzun boylu, paltosuna bürünmüş bir genc koşarak geldi.

Doktor olduğumu söyledim, ne istediğini sordum. Ağlayarak, yalvararak:

— Şurada, bir saatlik

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Tedafüî bir nutuk

Her Hitler'in son nutku, İngiltere ve Amerika matbuatının telâkkisine göre, her vakitki gibi tecavüzi değil, fakat tedafüi mahiyettedir. Çünkü Her Hitler, bu nutkunda Almanyanın İngiltereyi istila etmesinden bahsetmemekle kalmamış, bundan başka İngilterenin büyük bir taarruz için hazırlamakta olduğu ordusunun Avrupa kıt'asında yapacağı bir ihrac hareketine mukavemet edeceğini ve Almanyanın kat'iyyen teslim olmıyacağını söylemiştir.

İngiltere Başvekili Mister Çörçil de geçenlerde söylediği bir nutkunda İngilterenin ordusunu taarruza geçmek üzere hazırlamakta olduğundan ve bu yoldaki hazırlıkların istikbal namına en büyük ümidler verecek seviyeye vardığından bahsetmişti.

İngiltere, Alman ordularının halihazırda işgal etmekte olduğu yerlerde, günden güne şiddetini artıran bir husumet kütlesi arasında yaşadığını ve bütün bu husumet kütlelerinin bir gün yapılacak olan büyük bir İngiliz taarruzunu beklediğini, kurtuluş anının hılûlü üzerine bugün için boynunu büken milletlerin birdenbire ayaklanacağını çok yakından biliyor.

Almanyanın işgali altında yaşayan milletlerin uğradığı siyasi esaret kadar iktisadi sefalet de ayni neticeyi hazırlamakta ve böylece İngilterenin garbda yapacağı büyük taarruz Avrupanın bütün istikbali bakımından en büyük ehemmiyeti kazanmaktadır.

Her Hitler de bunun bir gün vuku bulacağını bildiği için ilk defa olarak, İngiltereyi istilâ teşebbüsünden bahsetmemekle mukabilinde İngilterenin Avrupayı kurtarmak için hazırladığı büyük taarruzdan bahsetmiştir.

Her Hitler'in nutkundaki en esaslı noktalardan biri de dünya servetini paylaşmak hususundaki haksızlıklardan bahsedenidir. İngilizler şu kadar milyonluk bir millet teşkil ettikleri halde dünyanın dörtte biri ellerinde imiş de, aşağı yukarı onların iki misli olan Almanlar bir avuç toprak içinde yaşamaktayımışlar ve bu haksızlığı bertaraf etmek lâzım geliyormuş.

Fakat bu haksızlığı bertaraf etmenin iki çaresi vardır: Biri sulhan anlaşarak iptidai maddelerin daha âdil bir tarzda taksimini temin etmek, diğeri bu servete sahib olan tarafı ortadan kaldırarak onun yerine geçmektir. İkinci hattı hareket takib olunduğuna göre mukabil tarafın da mukavemet göstermesini ve kendini yok etmek istiyenleri yok etmeğe uğraşmasını tabii görmek icab eder.

Demek ki bugün şahid olduğumuz yaman mücadelenin sebebi iptidai madde servetinin âdilâne bir tarzda taksim olunmaması değildir. Bir tarafı ortadan kaldırmak pahasına onun servetine sahib olmak hırsıdır. Bu dava ancak harben hallolunacağına göre hangi tarafın gücü üstün gelirse davayı da o kazanır.

Bugünkü vaziyet bu merkezdedir. Ve bu yüzden harb devam etmekte ve Her Hitler'in dediği gibi, sonuna kadar devam edecektir. Fakat sonunda kim muzaffer olacak?

İki tarafın kutubları bu suale ayrı ayrı cevablar veriyor.

Her Hitler'e göre zafer Almanyanındır.

Fakat Çörçil'e göre zafer İngilterenindir.

Her Hitler, İngilterenin sonsuz kaynaklarına ve servetine işaret ettiğine göre onun bu harbi kaybedeceğini, yahud kaybetmeğe razı olacağını tahmin etmek çok güçtür.

Hele Amerika kaynaklarının İngiliz kaynaklarını iki kat zenginleştirdiğine bakılırsa İngiliz liderinin hükmünü daha mülâyim ve daha makul görmemeğe sebeb kalmaz.

Her Hitler'in bu son nutkunu tedafüi mahiyette saymanın yanlış olmadığı gayet aşikârdır.

Yakınşarkta İngiliz taarruzu

Mısır - Libya hududunda başlayan İngiliz taarruzu, İngiltere hesabına yeni mühim muvaffakiyetler kaydederek devam ediyor. Mısırın garb çölü, gerçi tarihte müteaddid mühim muharebelere şahid olmuştur, fakat şimdiye kadar tayyareli, tanklı ve modern vasıtaların hepsile yapılan bir harbi görmemişti. Bu günse çöl, hakikaten mahşerî bir mahiyet almıştır. Tayyare gürültülerine top tarrakaları karışıyor ve kum yığınlarını altüst eden tank savletleri çöl fırtınalarının dehşetini unutturacak bir mahiyet alıyor.

Çölün eşini görmediği bu muharebe neticesinde artık Mısırın değil, fakat Trablusgarbın ve İtalyanın mukadderatını tayin edecek. İtalya Trablusgarba belki de ebediyyen veda edecek, belki de burada senelerdenberi yurdlarından uzak kalan Sünusiler yeni bir müstakil devlet kuracaklardır.

İtalyanın Libyaya takviye kıt'aları göndermeğe ve takviye kıt'alarını taşıyacak olan gemileri donanmasının himayesine tevdie mecbur olması, belki de yeni ve mühim bir deniz harbinin vukuuna, belki bu deniz harbi de İtalyanın yeniden ezici darbelere uğramasına sebeb olur.

Aksi takdirde, geçenlerde bir Mısır gazetesinin dediği tahakkuk edecektir. Mısır gazetesi, Libyadaki İtalyan kuvvetleri ya imha edilecek, yahud teslim olacaktır, demişti.

Ömer Rıza DOĞRUL

Bükreşte yeni bir karar daha!

Bükreş 11 (a.a.) — D. N. B. nin hususî muhabiri bildiriyor:

Neşredilen bir emirnameye göre, devlet menafii icab ettirdiği takdirde bütün resmî ve hususî müessesata cibeti askeriyece el konulabilecektir.

Şehir ve kasabalardan uzak jandarma karakolları

Karakol komutanlarile ailelerinin ikametini temin edecek binalar hakkındaki kanun lâyihası Mecliste kabul edildi

Ankara 11 (Telefonla) — Meclis bu gün saat 15 te Refet Canıtezin (Bursa) başkanlığında toplandı. İspençiyari ve tıbbî müstahzarlar hakkındaki kanunun bazı maddelerini değiştiren lâyiha müzakere edilirken, bu lâyihanın Bütçe encümenine de sevkedilmiş olması noktası üzerinde münakasalar oldu. Neticede Bütçe encümeninin teklif ettiği şekil müzakere ve kabul edildi.

Şehir ve kasabalardan uzak yerlerde inşa edilen jandarma karakol binalarına karakol komutanile ailesinin ikameti için muayyen tiplerde ilâveler yaptırılması hususunda Dahiliye Vekiline salâhiyet veren kanunun müzakeresinde ilk söz alan Ali Rıza Esenle müteakib diğer hatibler bu işin birinci derece bir mesele olarak tetkiki temennisinde bulundular.

Bütçe encümeni namına izahat veren Hüsnü Kitabcı bu temennileri çok yerinde bulmakla beraber, encümenin bütçe imkânlarını gözeterek bugün kabili husul olacaklar için hüküm koymayı muvafık bulduğunu söyledi.

Başvekilimiz Dr. Refik Saydam da söz aldı, kürsüye gelerek bu mevzu üzerinde ezcümle şu beyanatta bulundu:

«— Arkadaşlar, uzak vilâyetlerde, bilhassa hududlarda bulunan memurlarımızın ve subaylarımızın aileleri, çocukları, mektebleri ve evleri işi üzerinde hükûmet bundan evvel de imali fikir etti, düşündü, hatta bütçeye bu mevzu için beş milyon lira koymak istedi. Geçen sene şarkta seyahat eden Millî Şefimiz avdetlerinde bize verdiği notlarda bilhassa bu meseleyi işaret ettiler. Vaziyeti hazıra dolayısile bu parayı koyamadık. Kusurumuz bundan ibarettir.»

Başvekilimizin izahatından sonra, maddelere geçildi, lâyiha kabul edildi. Meclis cuma günü toplanacaktır. s

İşgal altındaki Avrupada açlık

İngiltere, Almanlara yarayacağı için, erzak gönderilmesine muhalif

Vaşington 11 (a.a.) — İngiliz elçisi Lord Lothian, Birleşik Amerikanın umumî teşkilâtı tarafından tasvib edilmekte olan ve Almanyanın işgali altında bulunan memleketlere gıda maddeleri gönderilmesine matuf bulunan taleblerin, İngiliz hükûmeti tarafından reddedildiğini beyan eylemiş ve demiştir ki:

«— İngiliz hükûmeti ablukanın arasından yiyecek maddelerinin geçirilmesine müsaade edemiyeceğini beyan etmiştir. Böyle bir hareket Almanyanın harb gayretlerine maddî bir yardım teşkil edeceği cihetle, bu milletlerin Alman boyunduruğundan kurtulacakları günü geciktirmiş olacaktır. İşgal altında bulunan memleketlerde her hangi bir gıda noksanlığı Almanlara racidir.

Maamafih Büyük Britanya hükûmeti, Alman işgalinde bulunan arazi ile işgal altında olmıyan Fransaya, kendince kabul edilmiş olan teşekküller vasıtasile tıbbî malzemenin ablukadan geçirilmesini kolaylaştırmağa amade bulunmaktadır.»

Emir Abdullah General oldu

Emir Abdullah, Filistin askeri üniformasile

Kudüs 11 (a.a.) — Filistindeki İngiliz hava kuvvetleri kumandan vekili Ürdün Emiri Abdullaha bir telgraf çekerek, generalliğe nasbedilmiş olmasından dolayı İngiliz hava kuvvetlerinin tebriklerini ve iyi temennilerini bildirmiştir.

Bütün milletler Almanlardan aşağı hukuka sahibmiş!

Londra 11 (a.a.) — Pat ajansı bildiriyor:

Alman Hukuk Akademisinde akdedilen bir içtima esnasında Alman işgali altındaki Polonya toprakları umumî valisi Dr. Frank, yeni ceza kanununun Almanlara hukuk bakımından mümtaz bir mevki vermek maksadile Polonyalılara ve Almanlara tâbi diğer milletlere daha az bir hak verecek olan hususî bazı ahkâmı ihtiva edeceğini beyan etmiştir.

Alman matbuatı, bu haberi tamamile tasvib etmektedir.

«Fevkalâde zaman» ın tarifi

Ankara 11 (Telefonla) — Askerî ceza kanununun bazı maddelerini değiştiren 3914 sayılı kanunda «fevkalâde zaman» tabiri vardır. Kanunda bu tabirden maksud olan vaziyeti tayin eden bir hüküm bulunmadığından Millî Müdafaa Vekâleti keyfiyetin Vekiller Heyetince tetkiki ile karara bağlanmasını teklif etmiştir. İcra Vekilleri Heyeti bu çünkü durumun mezkûr kanunda yazılı «fevkalâde zaman» a mutabık bulunduğuna karar vermiştir.

"Almanya kendine emin değil!,,

Hitlerin nutku, Amerikan matbuatında bu tefsirlere yol açtı

Nevyork 11 (a.a.) — Washington Post gazetesi başmakalesinde şunları yazmaktadır:

«Hitlerin söylemiş olduğu nutkun en bariz vasfı beliğ bir sükûtla geçtiği noktalardır.

Hitler bu nutkunda son zamanlarda Mussolini tarafından Almanya için yapılan sitayişkâr telmihlere cevab vermek fırsatını kullanmamıştır.

Molotof'un Berlini ziyaretinden sonra Sovyetler Birliği her ne kadar yeni nizamın müstakbel ve muhtemel bir ortağı olarak selâmlanmışsa da Hitler gene bu nutkunda Sovyetler Birliği hakkında da bir şey söylememiştir.

«Hitlerin yeni çaldığı hava,» başlığı altında bulunan memleketlerde her hangi bir gıda noksanlığı Almanlara racidir.

Maamafih Büyük Britanya hükûmeti, Alman işgalinde bulunan arazi ile işgal altında olmıyan Fransaya, kendince kabul edilmiş olan teşekküller vasıtasile tıbbî malzemenin ablukadan geçirilmesini kolaylaştırmağa amade bulunmaktadır.»

Gazete diyor ki:

«Reddiye makamındaki bu belâğatin tesiri Hitlerden sonra söz söyliyen Goebbeles'in tehdidlerile değişmektedir. Bu nutuk Alman işçileri ve dünya tarafından, Hitler Almanyasının gözüktüğü kadar ne kuvvetli, ne de kendine emin bulunmadığını telkin eden bir nutuk suretinde telâkki edilecektir.»

1941 yazına kadar

«İngilizler dayanacak ve Amerika da o zaman harbe girecek»

Nevyork 11 (a.a.) — Tayyareciler kulübünde bir nutuk söyliyen Yüzbaşı Eddie Rickenbacker, cesur İngilizler, totaliter memleketlerin muazzam taarruzlarına 1941 yazına kadar mukavemet edebileceklerdir, demiş ve ilâve etmiştir:

«— Samimî kanaatime göre de o zaman Birleşik Amerika totaliter memleketlere harb ilân edecektir.»

Vali Muavinimiz Hüdai Karataban Kars Valisi oldu

Hüdai Karataban

Uzun zamandanberi İstanbul Vali Muavinliğini liyakat ve ehliyetle ifa etmekte olan Hüdai Karatabanın Kars Valiliğine tayini âli tasdikten çıkmış ve kendisine de tebliğ edilmiştir.

Hüdai Karatabanın, eski bir aşinası olduğu İstanbula hizmetleri çoktur. Bir zaman Vilâyet mektubculuğu, senelerce de Sarıyer Kaymakamlığı yapmış, sonra Vali Muavini olarak tekrar şehrimizde vazife almıştır. Bütün bu memuriyetleri esnasında tevazuu, dürüstlüğü, faaliyeti, hüsnü niyet ve idaresile kendisini herkese sevdirmiştir. Denilebilir ki kıymetli idare âmirlerimiz arasında bulunan Hüdainin buradan ayrılacağı haberi - daha yüksek mesnedlerle vatana müfid olması temennilerile beraber - taniyanlarını cidden müteessir etmekten hâli kalmamıştır.

Kendisini tebrik eder, yeni vazifesinde de muvaffak olmasını dileriz.

CEMIYET MESELELERİ

Mehmed İzzet hakkında

Yazan : Doçent **Mazhar Şevket İbşir**

Bundan birkaç gün evvel ölümünün onuncu senei devriyesi münasebetile Üniversitede hatırası anılan Türk mütefekkiri Mehmed İzzetin adını, memleketimizde talebelerinden başka pek az insan tanır. Zira eski Darülfünunun genc ahlâk müderrisi, kendisine pek yakışan haşin ve müstehzi mizacı ile daima biraz yalnız kalmağa mahkûm edilmiş olan insanlardandı. Bu itibarla bugün ondan burada bahsetmekliğimiz, insanların çoğuna büyük şöhretlerden bahsetmenin verdiği zevki bize vermeyecek. Mehmed Izzetten âdeta sır saklayamıyanların, herkesin bilmediği bir şeyi ifşa etmek hususunda duydukları dayanılmaz bir hica ile bahsedeceğiz.

Maamafih yanlış anlaşılmasın. Bir sır ifşa edeceğimizi söyledik. Halbuki haddi zatında Mehmed Izzetin şahsiyetinde bir sır mevcut değildi. Onun hayat karşısındaki tavrı ne kadar sarihse, hareketleri de o kadar kat'idi. Mariz, karışık, anlaşılması güç bir ruhu yoktu, gündelik basitliği içinde devam eden hayatında ise, başından fevkalâde hâdiselerin geçtiği işitilmemişti. Fakat asıl bu sebebden dolayı Mehmed İzzetin şahsında izah olunamıyan muammaya benzer bir sır kalır. İhtimalki çocuklar gibi, her büyük olanın kendisini gürültülü bir şekilde belli etmesini beklediğimizden olacak. Mehmed İzzetin sessiz şahsiyetile talebesi üzerinde yapmış olduğu büyük tesir daima bizde biraz hayret uyandıracak ve hiçbir ipham gizlemeyen sarih şahsiyetine istemeden bir muammanın mahiyetini vermekten kendimizi alakoyamıyacağız.

***

Mehmed İzzet felsefe tarihi derslerinde eski Yunan felsefesinde kâh çirkin ve müstehzi bir sihirbaz maskesi altında görünen, kâh bir ilâh ve kahraman şekline giren Sokrat'ın garip şahsiyeti üzerinde durmaktan çok hoşlanırdı. Zira hayatını ölçü ve kiyasetle, daima aklın hâkimiyeti altında yaşayan ve tamamlayan Yunan filozofu, Mehmed Izzete göre bir ahlâk idealini yalnız eserlerile değil, şahsiyetile de temsil etmek kudretini gösteren pek ender mütefekkir tiplerinden birini teşkil ediyordu. Sokrat'tan bu suretle bahsederken Mehmed İzzetin gözleri parlar, tok sesindeki heyecanı bir türlü gizliyemezdi. Hiçbir şey bize bu hayranlık kadar Mehmed İzzetin şahsiyetini tanıtamaz. Zira onun kendisi de pek hayran olduğu bu nadir moralist mütefekkirlerden birini teşkil ediyordu. Moralist tabiri ekseriya menfi manada, ahlâk vaizi olarak kullanıldığı için, derhal ilâve edelim: Mehmed İzzet ahlâk vazı değildi. Hayatına şekil ve ahlâki bir mana veren hakiki bir moralistti. Bu suretle Mehmed İzzet, Sosyal hâdiselere karşı son derece hassas, ahlâki aksülâmellerinde son derece şedid, insanlarla münasebetinde müsamahasız, kendisine karşı ise âdeta insafsız olan bir karakter tipini temsil eder. Dostları ve talebeleri onu müstehzi olarak tanımışlardı. Bu fikir kısmen doğrudur. Zira hakiki istihza, karikatür gibi, daima estetik bir mahiyet alır. Bu itibarla zararsızdır. Halbuki Mehmed İzzette istihza daima bir ahlâki reaksiyonun haşin karakterini taşır ve bir ahlâk tenkidinde vasıta olarak kullanılırdı. Mehmed İzzet biliyordu ki, insanlar kendilerini beyendikleri için, hata işlemeden ziyade gülünç olmadan korkarlar ve istihza tenkitlerin en şiddetlisidir.

Mehmed İzzet ahlâkçılığına rağmen formalist değildi. Fakat itiraf edelim ki, bilhassa Kant ahlâkının tesiri altında, böyle bir tehlikeye maruz bulunduğu zamanlar olmuştur. Onu tehlikeden milliyet ideali kurtarmıştır. Filvaki Mehmed İzzetin formalist bir karakter almağa mütemayil olan ahlâk telâkkisi, ancak milliyet idealinin sıcak nefesile ısındıktan sonra hayat ve muhteva kazanabilmiştir. Burada bu münasebetle Mehmed İzzet hakkında çok eskidenberi edinilen bir yanlış kanaati tashih etmeliyiz. Mehmed İzzetten her ne vakit bahsolunsa kendisinin septik bir mütefekkir olduğu söylenir ve bu fikrin tekid edilmesi maksadile de, «Milliyet Nazariyeleri ve Milli Hayat» adlı eserine işaret olunur. Bu fikir yanlıştır. Mehmed İzzet inanan bir milliyetci idi ve onun şüphesi milliyet idealine değil, milliyet nazariyelerine karşı idi. Nitekim bu hususta herhangi bir tereddüde meydan vermemek maksadile «milliyet nazariyeleri» nin başına, Faust'un birinci cildinden alınan şu beyit konmuştur:

«Aziz dost her nazariye solgun ve soğuktur.

Hayatın altın ağacı ise usareli ve feyyazdır».

Artık buna rağmen Mehmed İzzetin milliyetciliğinden şüphe etmeğe kalkışmak öyle zannediyoruz ki onu anlamayı istememek olur.

***

Mehmed İzzet bu hususiyetlerile hayat karşısında sarih bir tavır almaya bir türlü cesaret edemeyen ve mes'uliyetten kaçan serazad münevver tipinden tamamile ayrılır. Bir vakitler memleketimizde pek taammüm eden «ilim, ilim içindir» tezi bu sebebden dolayı Mehmed İzzete göre olsa olsa ilim adamının bir megalomanisini ifade edebilirdi. Peşinde hayati kuvvetleri sürükleyemeyen mücerred fikirlerse, onun nazarında dünya tarihinde maskara olmağa mahkûmdurlar. Fakat Mehmed İzzetin bu anti entelektualist tavrı onu bazı mütefekkirler gibi muğlâk bir entuisyonculuğa yahud da basit bir insiyakcılığa sürüklememiştir. Mehmed İzzet Bergson'la tam manasile anlaşamamıştı. Bergson metafiziğinde bir nevi edebiyatcılık ve estetisizm tehlikesi görüyordu. Freud ve Marx gibi mütefekkirlerin nazariyeleri ise onun nazarında insanın ve insanlığın «haysiyeti» için bir tehlike teşkil etmekte idi. İnsan aslâ Mehmed İzzete göre, naturalist teorilerin zannettiği gibi basit bir insiyak mahlûku değildi. Böyle olmuş olsaydı insanla hayvan arasında hiçbir farkın mevcut olmaması icab ederdi. Halbuki hayvan insiyaklarının esiri olduğu halde, insan icabında insiyaklarına hâkim olabiliyor ve hayatını kendi mes'uliyeti altında kullanabiliyordu. Kaçtığı zaman bile hayatı tasdik etmek mecburiyetinde bulunan hayvanın aksine, insan muayyen fikirlerin uğrunda hayatı inkâr edebiliyor ve bu inkârla ona istediği şekli vermek imkânını kazanıyordu. Bu bakımdan insan, hayata ve realiteye muayyen fikirlerin uğrunda hâkim olan bir ahlâki varlığın mahiyetini almakta, mes'uliyet hissi ve irade de onun en esaslı vasıflarını teşkil etmekte idi. İşte Mehmed İzzete göre insan esas mahiyetile bu kadar yüksek ve bu kadar ahlâki olan bir varlığı temsil eder.

***

Mehmed İzzet bundan on üç sene evvel hastalandığı zaman, kendisine akıbeti meçhul değildi. Bu sebebden dolayı tedris hayatından ayrılarak tedavi edilmek üzere Avrupa'ya gitti. Maamafih Berlin'de ayni zamanda talebe müfettişi olarak çalıştığı için, bu müddet zarfında da pek sevdiği talebelerinden ayrılmamıştır. 1927 ile 30 seneleri arasında Almanya'ya giden talebelerimizin tahsil plânlarını ve ilmi istikametlerini bütün teferruatile o tayin etmiş ve hastalığı dolayısile bir iki haftalık bazı inkıtalardan sarfı nazar edilirse işinin başından ayrıldığı görülmemişti. Ancak rahatsızlığı pek ağırlaştığı zaman hastahaneye kaldırılmasına razı olmuştur. Maamafih kendisini ziyarete gittiğim zaman orada da Mehmed İzzeti talebe işlerile meşgul buldum. Sevimli ve müstehzi yüzünde kendine hâkim olmasını bilen insanların karşısındakine teselli veren sakin ifadesi okunuyordu ve ölümün fevkalâdeliğinden hiçbir eser yoktu. Her halde tamamile sağlam insanlar gibi gündelik hayata müteallik meselelerden bahsetmesi, o zamanlar bende hayret uyandırmıştı. Sonradan, kendisini ziyaret ettiğim günün akşamı vefat ettiğini işittim.

Mehmed İzzet çok genç yaşta ölmüştür. Bu itibarla mektebliler için yazmış olduğu içtimaiyat Derslerinden, yukarıda adı geçen Milliyet Nazariyelerinden ve bazı tercümelerinden maada arkaya mühim bir eser bırakmamıştır. Fakat dediğimiz gibi, Mehmed İzzetin kuvveti şahsiyetinde idi. Ve küçük bir zümrenin üzerinde bile olsa yapmış olduğu tesir son derece büyüktür.

Mazhar Şevket İBŞİR

İngiltereye hava taarruzu azaldı

Londra 11 (a.a.) — Tebliğ:

Dün gece düşmanın hava faaliyeti pek az olmuştur. Ne hasar, ne de insanca zayiat vardır.

Sonradan gelen raporlara nazaran dün öğleden sonra Essex sahilinde bir mevkie de bombalar atılmıştır. Bir çok evler yıkılmış ve bazı insanlar ölmüştür

Londra 11 (a.a.) — Londra mıntakasında 36 saattenberi hiçbir hava akını yapılmamıştır. Diğer taraftan İngilterenin sair bölgelerinde de pek az faaliyet kaydedilmiştir. Sahiller üzerinde yapılmış olan nadir akınlar ise münferiden uçan tayyareler tarafından yapılmıştır.

Londra 11 (a.a.) — Tebliğ:

Dün gece fena hava şartları bombardıman harekâtını işkâl etmiştir

İngiliz bombardıman tayyareleri garbî Almanya ile düşman işgali altında bulunan arazide bazı hedeflere hücum etmişlerdir. Hücuma maruz kalan hedefler arasında demiryolları iltisak noktaları, bir elektrik santralı, tayyare meydanları ve nehir dokları vardır.

Bursalıların hediyesi

Bursa (Hususî) — Bu güne kadar yalnız Bursa merkezinde, kahraman askerlerimize verilmek üzere Kızılaya getirilen yünlü eşya miktarı 6040 a baliğ olmuştur. Kazalar bu yekûndan haricdir. Ayrıca, Halkevlerine gelecek memurlara verilmek üzere daha birlerce eşya hazırlamıştır. Bunlar da toplanacaktır.

Tohumluk ihtiyacı

Bursa (Hususî) — Devletin yurd içinde fazla istihsal politikası takib etmekle ne kadar faydalı ve isabetli bir karar vermiş olduğu son bir yıllık dünya manzarası içinde Türkiyenin mazhar olduğu refahtan kolayca anlaşılır. Halk, fazla istihsal faydasını bizzat görmüş ve ona inanmıştır. Bunun için bütün müstahsillerimiz geçen seneden daha fazla tohum ekmek istemişlerdir. Fakat tohum bulamadıklarından, hatta yiyecekleri buğdaylarını ekmek mecburiyetinde kalmışlardır. Tohumluğa olan bu ihtiyac her yerde göze carpmaktadır. Devletin ve bilhassa Ziraat Vekâletinin bu ihtiyacı takdir ederek müstahsil halkın tohumluk sıkıntısını gidermek yolunda âcil tedbirler alması da rica olunmaktadır.

İneboluda Millî Şef günü

İnebolu 11 (a.a.) — Millî Şef İsmet İnönünün şehrimize gelişlerinin ikinci yıldönümü münasebetile dün burada büyük tezahürler yapılmıştır.

Antakyada millet mektebleri faaliyette

Antalya 11 (a.a.) — Açılmış bulunan 150 millet mektebinden başka sekiz mıntakaya ayrılan Hatayda 79 eğitmen okulu da faaliyete geçmiş bulunmaktadır. Bu okullara devam edenlerin sayısı 4000 dir.

Maraşta iki kişi soğuktan dondu

Maraş 11 (a.a.) — Köylerde çalışıktan sonra şehre dönmekte iken Ahır dağının İncebel mevkiinde fırtınaya tutulmuş olan üç kalaycıdan ikisi donarak ölmüş ve biri kurtarılarak memleket hastanesine yatırılmıştır.

İngilterede işsizler azalıyor

Londra 11 (a.a.) — 10 ikincitesrin tarihinde kaydedilen işsizlerin adedi 791.180 e inmiştir. Bu aded bir ay evvel 834.851 e baliğ olmakta idi.

Yunanistandaki harekât ve hâdiselere dair son resimlerden: Cepheye hareke ti sevincle karşılayan Yunan askerleri, Kral bir kıt'ayı teftiş ediyor, Başvekil General Metaksas, Başkumandan General Papagos ve İngiliz sefiri bir arada, yeniden Atinaya getirilen İtalyan esirleri

Hadiseler Arasında FELEK

Kuyruk !

Aziz arkadaşımız (Vâ - Nû) ya muharrirler, arasıra kendi söylemek istemedikleri yahud başkasının ağzından söylenmesinde ayrı bir fiyaka tasavvur ettikleri sözleri kari mektubu şeklinde uydurup neşrederler. Bu çoğumuzun müracaat ettiğimiz alelâde bir usuldür.

Bunu bugün itiraf edişim, şimdi aşağıda okuyacağımız orijinal mektubun, uydurma bir şey olmadığına sizi ikna içindir. İnanın bunu ben yazmadım. Vefalı fakat nazlı bir okuyucum yazdı. Hani Nasreddin Hocanın oğluna patlıcanı göstermişler:

— Gözü açılmamış sığırcık yavrusu! demiş, Hoca da:

— Vallahi ben söylemedim. Kendi buldu, diye hazıruna teminat vermiş. Bunu da vallahi ben yazmadım. Kendisi yazmış ve işin tehlikeli tarafı altına da benim imzamı -haklı olarak- atmış. Çünkü yazıyı okuyunca beni taklidde ne derece muvaffak olduğunu göreceksiniz. Bazan seneler süren uzun fasılalarla bana mektub gönderen bu okuyucumun imzasından ve daima takdirkârı olduğum nüktedanlığından başka tanıdığım bir tarafı yoktur ki size takdim edeyim. Beyoğlu postanesinden postalanmış olarak aldığım bu mektub fransızcadır. Türkçesi kadar iyi yazdığı bu dilde mektub göndermesini fransızcadaki tasarrufuna güvenmesine atfetmeyi, bazı kelime oyunları hevesine düşmüş olması vehmime kapılmaya tercih ediyorum. İşte mektub. (Yani benim ağzımdan yazılmış makalem):

KUYRUK

«Benim bir dodtum vardır. İyi çocuktur, hoş çocuktur. Bir kusuru var: Daima meşgul olduğum zamanda ziyaretime gelir. Bunu kasden yaptığını zannetmem. Fakat fena bir tesadüfle bu hep böyle olur.

Dün gene kaşlarını çatmış, tasalı ve derdli bir adam tavrile odama girdi.

— Merhaba! dedim, hoş geldin. Ne güzel sürpriz!

Sözümü anlamamazlıktan gelerek mahrem bir şey söyler gibi kulağıma fısıldadı:

— (Vâ-Nû) yu tanır mısın?

— Evet! Tanırım.

— Birkaç lâf edebilir misin?

— Rasgelirsem ederim. Lâkin neye dair. Malûm ya! O da benim gibi pek meşgul bir adamdır. Olur olmaz şey için adamı rahatsız etmek istemem.

Dostuma yaptığım kinayeyi gene anlamamazlıktan geldi.

— Dinle! dedi. «Akşam» ı okuyor musun? (Vâ-Nû) nun terbiye ve nezakete dair güzel bir makalesi var. Bizim günlük cemiyet hayatımıza temas eden pek güzel bir makale. (Bu makalenin kupürü de mektuba melfuftu).

Demek istediğim şu ki: (Vâ-Nû) ile sen bu bahse dair bir eser yazmak için teşriki mesai etseniz!

Aceleye lüzum yok. Ağır alın! Düşüne taşına, iyi bir şey yapın! (Cemiyet hayatında yol iz) yahud daha umumi bir isimle (Muaşeret adabı) falan gibi bir şey.

Sana verdiğim bu fikre mukabil bir şey istemem. Yalnız kitabımızda «kuyruk» tan bahsetmeyi unutmamanızı ısrarla isterim.

— Ne kuyruğundan?

— Sübhanellah! Bugün biraz geç kavrayorsun. Ne kuyruğu olacak azizim, gişe önünde, vapur iskelesinde, tramvay istasyonunda yapılan «kuyruk» tan. Herkes genc ve atlet olamaz ki (bununla beni kasdediyordu.) Atlet de olsa nergün dövüşmeyi göze almaz ya? Onun için kitabımızda lûtfen şu (kuyruk) tan bahsedersiniz. Seni temin ederim, ister bir tiyatro bileti almak, ister bir elektrik pili tedarik etmek için olsun modern hayatın her safhasında daima bu kuyruğa arzı iftikar ederiz. Yalnız, söz aramızda! Bu kitabdan senin hissene düşen kısmı yazarken Nasreddin Hoca fıkralarını pek sık tekrarlama! Ve hiç olmazsa iki sahife kadar geçmeden ayni fıkrayı kullanma! Bak! Razı oldun gibi! Eyvallah, ben gidiyorum.»

Ve ağzımı açıp cevab vermeğe zaman bırakmadan çıktı gitti.

Onun hesabına iş bitti. Lâkin ben şimdi (Vâ-Nû) nun peşine düşüp kuyruğun içtimai hayatımızdaki ehemmiyetinden nasıl bahsedeceğim?

Ah bu aşinalar! Hiç halden anlamazlar!

Aslına mutabıktır

B. FELEK

Aziz arkadaşım (Vâ-Nû) nun -tabiî- farkında olmıyarak sebeb olduğu bu ince alaydan onun hissesine isabet edeni pay etmek için bana gönderilmiş olan mektubun bu tercümesini ona ithaf ettim.

Ah! Bu okuyucular! Hiç halden anlamazlar!

B. FELEK

İstinaf Teşkilât lâyihası Millet Meclisinde

Ankara 11 (Telefonla) — Adliye mahkemeleri teşkilâtı hakkındaki kanun lâyihası Meclise verildi. Bu lâyiha ile istinaf mahkemeleri de ihdas olunmaktadır. Lâyiha alâkalı encümenlerde görüşüldükten sonra heyeti umumiyeye sevkolunacaktır.

Yabancı hocalar evlerin de ders veremiyecekler

Ankara 11 (Telefonla) — Yabancı okullardan bazılarının muallimlerinin tatil aylarında ikamet ettikleri sayfiyeleri pansiyon haline getirdikleri ve pansiyoner talebelere para mukabilinde ders verdikleri anlaşılmıştır. Maarif Vekâleti hocaların kendi talebelerine hususî ders veremiyecekleri gibi naiçden gelecek olanlar için de sayfiyelerini dersane haline koyamıyacaklarını alâkadarlara bildirmiştir.

SPOR

Büyük boks müsabakaları

Pazar günü Maksim salonlarında mühim maçlar yapılacak

İstanbul boks ajanlığı tarafından tertib edilen ve hasılatı Çocuk Esirgeme Kurumuna verilecek olan boks maçları pazar günü Maksim salonunda yapılacaktır. Uzun bir hazırlıktan sonra yapılacak olan bu maçların büyük bir alâka ile takib edileceği muhakkaktır.

Program şu şekilde tesbit edilmiştir:

1 — Alemdar kulübünden beş yaşında iki boksör. İkişer dakikalık iki ravund gösteriş.

2 — İsmail (Galatasaray) Semih (Galatasaray) iki dakika, dört ravund (tüy siklet).

3 — Cevdet (Güreş kulübü) Hidayet (Galatasaray) iki dakika, dört ravund (hafif siklet).

4 — Muhteşem (Galatasaray) Hasan (Güreş) iki dakika, dört ravund (yarı vasat).

5 — Hüseyin (Beşiktaş) Refik (Galatasaray) iki dakika, altı ravund (tüy siklet).

6 — İsmail (Güreş) Panayot iki dakika, altı ravund (yarı vasat).

7 — Abdi (Galatasaray) Edvard (Kurt) üç dakika, altı ravund (hafif).

8 — İlyas (Galatasaray) Tevfik (Galatasaray) üç dakika, altı ravund (ağır).

9 — Yorgo (Galatasaray) Yorgelesko (Galatasaray) bu müsabaka iki boksör arasında bir gösteriş şeklinde olacaktır. Rumanyalı Yorgeleski eski ve maruf bir şampiyondur.

Galatasaray ekipini çalıştırmaktadır. Maçlara saat 14 de başlanacaktır.

Kız mektebleri arasındaki voleybol maçları

Kız mektebleri arasındaki voleybol maçlarına dün Eminönü Halkevi salonunda devam edilmiştir.

İnönü takımı, Şişli Terakkiyi 15.7 - 15.9 yenmiştir.

Erenköy takımı sıkı bir çekişmeden sonra 10.15 - 16.14 - 15.3 üç setten sonra Kız Muallimi mağlûb etmiştir.

Kır koşusu

İstanbul bölgesi atletizm ajanlığından:

1 — 15/12/1940 tarihinde saat 10 da Şişlide muhaç kros müsabakası yapılacaktır.

Müsabakaya iştirak edecek atlet ve grupların numara almak üzere saat 9,30 da Şişli tramvay deposunda atletizm ajanlığına müracaat etmeleri lâzımdır.

2 — Aşağıda isimleri yazılı hakem arkadaşların 9,45 de koşu mahallinde hazır bulunmaları rica olunur.

Adil Giray, Faik Önem, Firuzan Tekil, Cemil Uzunoğlu, Musa Kâzım, Kemal, Nazmi, Neriman, Muhsin, Bakır, Başaran, Receb Ogan.

Bu hafta yapılacak lik maçları

Lik maçlarının ikinci devresine bu hafta başlanacaktır. Fener stadında; Topkapı - Beyoğluspor, Kasımpaşa - Beykoz; Şeref stadında; Süleymaniye - Vefa, Galatasaray - İstanbulspor, Fenerbahçe - Beşiktaş takımları karşılaşacaklardır. Bu son maçı Ahmed Adem idare edecektir.

Karagümrük ve Anadoluhisarı sahalarında da ikinci küme maçlarına devam olunacaktır.

Mekteb takımlarının maçları

Lise takımları arasındaki lik maçlarına dün Şeref stadında devam edilmiştir. İstiklâl Lisesi, Yüce Ülküyü 3 - 0, Şişli Terakki de Taksim Lisesini 3 - 2 mağlûb etmişlerdir.

Uludağda kış sporları

Bursa (Hususi) — Uludağda bu haftadan itibaren kış sporları başlamış ve ilk kayak hareketi yapılmıştır. Dağcılık kulübü de kış hazırlıklarını ikmal etmiş, Uludağdaki otellerde çok esaslı ıslahat ve değişiklikler yapmıştır.

Bu sene Uludağda büyük bir gençlik ve spor faaliyeti olacaktır. Haricten gelecek olanlardan maada muhtelif mekteblilerimiz ve sporcularımız ayrıca Halkevi sporcuları da dağa çıkacaklardır. Bu çıkışlar için ayrı ayrı programlar hazırlanmaktadır. Kurban bayramında Dağ kulübü tarafından müteaddid müsabakalar da tertib edilecektir Bu suretle kış sporu hareketleri bu sene geçen yıllardan daha zengin olacaktır.

Beden terbiyesi Bursa bölgesine 60 çift yeni kayak verilmiştir. Halkevimize de 30 çift İsveç kayağı gelmiştir. Bu kayaklar, kendi kayakları olmayan gençlere verilecektir.

Atlet Melih'e yazık oldu!

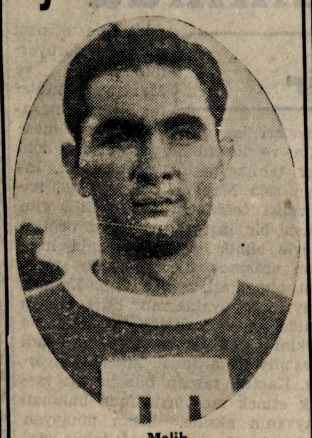

Melih

1940 senesi onbirinci Balkan oyunlarının 200 ve 400 metre düz koşular şampiyonu ve Fenerbahçe futbol takımının orta muhacimi Melihe dokuz ay umumi boykot cezası verildiğini teessürle öğrendim.

Bu teessürümüzle, ne bu cezayı veren heyetin kararına, ne çocuğun suçlu veya suçsuz olduğuna işaret etmek istemiyorum.

Çünkü her ceza gibi bunun da isabetli olması kadar olmaması ve her hâdisede olduğu gibi Melihin suçsuz olduğu kadar kabahatli olması ihtimalleri vardır.

Hâdiseyi bu noktadan tetkik etmek bana düşmez. Ben sadece işi Melih bakımından ve bir millî şampiyonun böyle bir kararla duymasını tabiî bulduğum kederi bakımından, hatta başına Baikan şampiyonluğu tacını giymiş bir gencin bu vaziyete düşmüş olmasından doğan umumi inkisar bakımından tetkik etmek istiyorum.

Ötedenberi ben yazılarımla, sözlerimle hatta Melihin şahsına vaki tavsiyelerimle, bu çocuğun futboldan çekilmesini milli atletizm hareketimiz için pek lüzumlu görürdüm. Futbol memleketimizde bir afettir. Menfi tesirlerile bütün spor branşlarımıza zararı dokunan, şimdi de Türk amatör ahlâkiyatını yaralamakla meşgul olan bu branşa iyi bir çekidüzen verilinceye kadar bütün gayretimiz sporun öteki şubelerini bunun zararından vikayeye masruf olmalıydı.

Ben de bu maksadla Melihi kurtarmağa çalıştım. O da mevsim bidayetinde ayni mütaleada idi. Birçok arkadaşlara olduğu gibi bana da:

— Beni futboldan kurtarın! demişti.

Lâkin, futbol derdi, eroin iptilâsı gibidir. «Beni kurtarın!» demek kâfi gelmez. Nitekim Melihe de kâfi gelmedi ve çocuk tekrar bu badireye atıldı.

Ben, Melihin oyun tarzına bakarak futbol sahasında bir yeri kırılarak sakatlanacağından korkuyordum. Bu sakatlık manevî oldu.

Bu ceza kararı nekadar haklı olursa olsun, iki ay evvel on binlerce seyirci önünde başına iki defa Balkan tacını giymiş ve binlerce kişiye ayakta Türk bayrağını selâmlatmış, binlerce Türk yüreğinin heyecandan çarpmasına ve on binlerce elin sevincden çırpınmasına vesile vermiş olan bu gencin, iki ay sonra arkasında hazin bir iz, bir ceza izi bırakarak sahadan ve daha acıklısı bütün sahalardan atılması elim bir tezad arzeder.

Melihin bu acıdan alacağı bir ders vardır. Atletizmde binlerce halk onu alkışladı. Balkanlar ondan bahsettiler ve Türk bayrağı onun şampiyonluğunu selâmlarken millî marşlar çalındı.

Futbolda didindi, depreşti, koştu, düştü, bayıldı ve dokuz ay ceza yedi.. Bilmem ayıldı mı?

Bu iki hâdise ona artık hangi sporu tercih etmesi lâzım geldiğini gösterecek kadar beliğdir.

B. FELEK

Tasarruf haftası

Başvekilimizin nutkile bugün açılıyor

Millî Tasarruf haftası bu sabah Başvekilimizin Ankara radyosunda söyleyeceği bir nutukla açılacaktır. Başvekilimizin nutkunu müteakib yurdun her tarafında, tespit edilen programın tatbikına geçilecektir.

Bu akşam Ankara radyosunda millî tasarruf ve iktısad mvzuu üzerinde ilk sözü cemiyet reisi General Kâzım Özalp söyleyecektir.

Millî Tasarruf ve İktısad cemiyeti İstanbul teşkilâtı dün şehrin her tarafına bez afişleri, vecizeleri tamamen astırmış ve bu suretle hafta için hazırlıklar ikmal edilmiştir. Küçük resimli vecizeli kartlar da resmî daireler, mektebler, nakil vasıtaları, istasyon ve iskelelere asılmıştır .

Işıkların maskelenmesi dolayısile bu sene vitrin müsabakası yapılmamıştı. Fakat şimdi vaziyet değiştiğinden birçok mağazalar vitrinlerini hafta için hazırlamışlardır.

Mekteblerde

Millî İktısad ve Tasarruf haftası münasebetile hazırlanan programa göre mekteblerde de faaliyete gecilecektir.

Sabahleyin birinci derse giren muallimler haftanın gayesini tebarüz ettirecek mahiyette söz söyleyeceklerdir. Müteakib günlerde her mektebde müsamereler tertib edilecek; talebe velilerinin de bulunacağı bu müsamerelerde iktısad ve tasarruf fikrini tavzih eden konferanslar verilecektir. Bu mevzu etrafında yazılacak yazıların hafta sonunda müsabakası yapılacaktır. Kazananlara muhtelif hediyeler verilecektir. Havalar müsaid olduğu takdirde ilk mekteb talebeleri kendi semtlerinde geçid törenleri yapacaklar ve abidelere çelenk koyacaklardır.

Millî İktısad ve Tasarruf cemiyeti tarafından mekteblere gönderilen istatistik levhaları, vecizeler, afişler, dershanelere salonlara asılmıştır.

GARB ÇÖLÜNDE

[Baştarafı 1 inci sahifede]

jansının askeri muharriri sıfatile şunları yazmaktadır:

«İtalyanlara yeni darbe indirilecek psikolojik an kaçırılmamıştır. Büyük bir cür'etle ordularını Sidi Barraniye kadar ilerletmiş olan Mareşal Graziani bu darbeyi şiddetle hissetmektedir. Dört binden fazla esir alındığı gibi, bir çok tanklar da ele geçirilmiştir. Keyfiyet cesaret verici bir başlangıç teşkil etmektedir. Bu harekât neticesinin ne olacağını tahmin etmek için vakit henüz erkendir. İtalyanların ciddi surette zarar görerek, ricat hatları boyunca geri püskürtülmeleri ve kuvayi külliyelerini kurtarabilmeleri mümkündür. Fakat bu İtalyan kuvvetlerini mühim mikyasta bir hezimete uğratmak da pek mümkün bulunmamaktadır. Libya yaylası imtidadınca yapılan çevirme hareketinin sarp arazideki Sellum - Sidi - Barrani yolunca imtidad etmesi de imkân dahilindedir. Bu hareket ise İtalyan kuvvetlerini tamamen imha etmeğe matuf yapılabilecek çevirme hareketlerinin yegânesi değildir. Zira denizlere tamamen hâkim bulunduğumuz cihetle, bahriye kuvvetlerinin himayesi altında yapılacak bir ihrac hareketinin de, Tobruk yakınlarında İtalyanları daha geriden vurması ihtimali de vardır. Vakıâ bu gibi hareketlerin, tatbik sahaları çok geniş olduğu için, munzam gayretlere mütevakkıf olduğu gibi bazı tehlikeler de doğurabileceğinde şüphe yoktur. Fakat zaman buna müsaid olduğu gibi düşman kuvvei maneviyesinin ciddi bir surette sarsıldığı da muhakkaktır. Bu kuvvei maneviyenin kolayca tamamen yıkılmasına da ihtimal vardır. Pek az bir müddet evvel Fransa tamamen inhidam ettiği zaman böyle bir şeyin tecelli ettiğini gördük. İtalyanlar da ayni kolaylıkla yıkılabilirler. Yaşadığımız günler büyü darbelerin indirilecekleri gün ve anlardır. Bütün mesele düşman kumanda heyetile efradının psikolojik anlarını takdir etmek meselesidir.

Şurasını memnuniyetle kaydetmek lâzımdır ki, General Wavel ile General Wilson düşmanın mağlûbiyetine yarayabilecek mevcud her silâhı istimal etmektedirler. Gerek deniz, gerk hava kuvvetleri faaliyette bulunarak kudretlerini düşmana hissettirmişlerdir. Elimizde bulunan bütün vasıtalar düşmana karşı tahsid edilmektedir. Şimdi bütün mesele düşmanı Libya, hatta bütün memleket haricine tardedip edemiyeceğimiz meselesidir. Her şey İtalyan maneviyatının yıkılmasına veya mukavemet göstermesine bağlıdır. Diğer taraftan Arabların da ayaklanarak münferid İtalyan kollarını, gruplarını veya sivil ahalisini tazyika başlamaları da ihtimal harici addedilemez.

Gözlerimizi Arnavudluk sahasına çevirecek olursak orada da bizim için parlak birçok neticelere intizar edebiliriz.

Yunanlılar müthiş kış günlerine rağmen ilerlemelerine devam etmektedirler. Yalnız unutmamak icab eder ki havanın şiddeti ilerleyen bir ordıyu teahhura uğrattığı nispette ric'at eden bir ordu için vahimdir. 1817 de Napolyonun ric'ati esnasında takib eden Rus kuvvetlerinin de veya geri çekilen Fransız ordularının da ezilmiş olduğunu düşünmek bugünkü vaziyete bir cevab teşkil eder.

Arnavudluktaki İtalyanlar, en tehlikeli bir vaziyettedirler. Eğer Frika sahillerinde yaptığımız harekâta yardım eden deniz kuvvetlerinden bir kısmını ayırarak Avlonyaya bir donanma gönderebilecek olursak, bu darbe İtalya için bir ölüm darbesi olur.

Bir taraftan İtalyan kuvvetlerinin yarısının ric'at hatlarını keseceği gibi kendisine imdad gönderilmesine de mâni teşkil eder. Hatta belki de İtalyan donanmasını içinden çıkararak muharebeyi kabul etmeğe mecbur edebilir. Fakat İtalyanların böyle bir cesaret göstereceklerine güçlükle inanabiliriz.

Mussolini'nin faşist imparatorluğu temeli üstünde sarsılmaktadır. Biz onu devirebiliriz. Bu pekâlâ kabildir.»

Vichy hükûmeti gene İngiltereyi protesto etti-

Madrid 11 (a.a.) — Fransız büyük elçisi, İngiliz hükûmetine tevdi edilmek üzere Madriddeki İngiliz büyük elçisine bir nota vermiştir. Bu notada, Chiappe hindiği tayyarenin bir İngiliz tayyaresi tarafından düşürülmüş olması iddia ve protesto edilmektedir.

Mısırdaki İngiliz ordusu umumî taarruza geçti

[Baştarafı 1 inci sahifede]

faa vasıtalarile mücehhez siperlerde ve mevzilerde bulunmakta idiler.

Sidi Barraninin garbında sahil tutulmuştur. Binlerce esir alınmıştır.

Şimdi ordu İtalyan kısmı küllisinin önüne gelmiştir. Buradaki İtalyan ordusu, mükemmel bir surette tanklar ve toplarla teslih edilmiştir. Bu ordu için yollar açılmış, altı aydanberi de iaşe maddeleri, su ve mühimmat iddihar edilmiştir.

İtalyan denizaltıları Trablusgarbdaki başlıca İtalyan üslerini denizden bombardıman etmekliğimize mâni olamamışlardır.

Hür Fransız kuvvetleri de İtalyanlarla harbediyorlar!

Londra 11 (a.a.) — Londraya gelen haberlere göre General de Gaulle'ün serbest kuvvetleri Mısır harekâtına iştirak etmişlerdir. Orada İngiliz ve Fransız askerleri milletlerin kurtulusunu teminden ibaret olan müşterek gaye uğrunda gene yanyana mücadele etmektedirler.

Resmî tebliğ

[Baştarafı 1 inci sahifede]

Kahire 11 (a.a.) — Tebliğ:

Gece, harb gemilerimiz, askeri harekâta muzaheret etmk üzere Baktila ve Sidi Barraniyi muvaffakiyetle bombardıman etmiştir.

İtalyan tebliği

İtalyada bir mahal 11 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 187 numaralı tebliği:

3 ilkkânun günü fecir vakti İngiliz zırhlı fırkaları Libya kıt'aları tarafından müdafaa edilen Sidi Barraninin cenubu şarkisindeki hatlarımıza taarruz etmişlerdir.

Kıt'alarımız, kahramanca mukavemet etmişlerse de birkaç saat sonra faik kuvveiler karşısında Sidi Barraninin cenubuna çekilmişlerdir.

5 ve 10 ilkkânunda düşman kıt'alarile kıt'alarımız arasında istisnaî şiddette muharebeler cereyan etmiştir.

«Siyah gömlekliler» ve «3 ikincikânun» fırkalarile birinci Libya fırkası taarruza karşı koyarak düşmanı pek ağır zayiata uğratmışlardır. Bu mıntakada anudane muharebeler devam etmektedir. Bu muharebelerden birinde Libya taburlarına kumanda eden General Maletti maktul düşmüştür.

Tayyarelerimiz mütemadiyen muharebe sahası üzerinde uçarak düşmanın zırhlı teşekküllerini bombardıman etmiş ve mitralyöz ateşi altına almışlardır.

Çocuklar evde yalnız bırakılınca

Beyoğlunda Kadiriler yokuşunda 40 numaralı evde oturan Hatice Akgün, üç yaşında Yüksel ve dört yaşında Yılmaz adlarındaki iki çocuğunu evde yalnız bırakarak komşuya gitmiş, yaramaz çocuklar, bu yalnızlıktan istifade ederek soba üzerinde kaynamakta olan büyük su ibriğile oynamağa başlamışlardır. Bir aralık Yılmaz, ibriği yere indirmek istemiştir. Fakat eli yanınca can acısile elinden bıraktığı ibrikten dökülen kaynar sular kardeşi Yükselin üzerine isabet etmiş ve muhtelif yerlerinden yanmasına sebebiyet vermiştir.

Nikâh merasimi

Kıymetli bestekârımız tanburi Salâhaddin Pınar ile Binbaşı Atıf Bezmenin kızı Bayan Atıfet Bezmenin nikâhları bugün saat 17de Beyoğlu belediyesinde icra edilecektir. Güzide san'atkârımıza ve müstakbel hayat arkadaşına saadetler dileriz.

Ankara Borsası, 11-12-940

Londra	1 Sterlin	5.24
Nevyork	100 Dolar	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	29,6875
Atina	100 Drahmi	0,9975
Sofya	100 Leva	1,6225
Madrid	100 Peçeta	12,9375
Budapeş.	100 Pengö	26,5325
Bükreş	100 Ley	0,625
Belgrad	100 Dinar	3,175
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	31,0050

ESHAM VE TAHVİLÂT

Sıvas - Erzurum 3	19.09
Sıvas - Erzurum 5	19 08

Altın fiatları

Altın fiatları düşmekte devam etmektedir. Dün bir Reşadiye altını 2295 kuruşa ve külçe altın 268 kuruşa kadar düşmüştür.

BUGÜN MÜNHASIRAN
SÜMER ve TAKSİM
Sinemalarında
PROGRAMLARINA İLÂVETEN
YUNAN - İTALYAN
Harbine aid
HARB MANZARALARI
Yunanistanda seferberlik - Atina ilk zaferleri tes'id ediyor - Ordu Meçhul Askerin mezarı önünde . Bay Metaksas orduya nutuk söylüyor - Yunan Kralı önünde resmi gecid - İngiliz zabitlerinin Yunanistana muvasalatı - Yunanistan silâh basma - Zafere doğru

KIZIL Rakkase
SALOME
TÜRKCE SÖZLÜ ve TÜRKCE MÜZİKLİ film
Bestekâr ve müzik rejisörü
ARTAKİ CAN
Okuyanlar :
MÜZEYYEN SENAR BEDRİYE, SAMİYE, SUZAN, SUAD GÜN
Calanlar :
Kemani NUBAR - Kanun : AHMED - Darbuka: H. TAHSİN
YARIN
Matinelerden itibaren
TAKSİM
SİNEMASINDA

Bu akşam
SARAY
sineması
Bütün dünyanın alkışladığı ve takdir nazarlarile seyrettiği 3 yıldız
CLARK GABLE - JOAN CRAWFORD ve Mr. MOTO
tarafından yaratılan
MAHKÛMLAR GEMİSİ
Büyük aşk ve ihtiras filmi başlıyor.
Âşık, meş'um kadın ve pusu kuran düşman..

HALKIMIZIN GÖSTERDİĞİ EMSALSİZ RAĞBET ÜZERİNE
MANON LESKO
Türkçe Sözlü Edebiyat Şaheseri
İPEK SİNEMASINDA
Birkaç gün daha gösterilecektir.
İlâveten: Yeni FOX JURNAL

Sinema âleminin en büyük ve hakikî casus filmi
CASUS AŞIKLAR
(Fransızca)
HERBERT MARSHALL - GERTRUDE MİCHAEL - LİONEL ATVİL
LÂLE SİNEMASINDA
Gördüğü fevkalâde rağbet üzerine
Bir hafta daha gösterilmeğe devam edecektir
İlâveten günün en mühim hâdisesi. Türkçe en son harb JURNALI
Suareler için numaralı biletleri evvelden aldırınız.

RADYO

Bu günkü program

12/12/940 perşembe

8,00 Program	18,03 Caz orkestrası
8,03 Müzik (Pl.)	18,40 Türk müziği
8,15 Haberler	19,15 Tangolar
8,30 Müzik (Pl.)	19,30 Haberler
8,45 Ev kadını	19,45 İncesaz
*	20,15 Rad. Gazetesi
12,30 Program	20,45 Müzik (Pl.)
12,33 Şarkılar	21,00 İstekler
12,50 Haberler	21,30 Konuşma
13,05 Şarkılar	21,45 Orkestra
13,20 Müzik (Pl.)	22,35 Haberler
*	22,45 Caz (Pl.)
18,00 Program	23,30 Kapanış.

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Üsküdar Askerlik şubesi başkanlığından:

Yedek veteriner teğmen 34583 kayıd numaralı 321 doğumlu Kilisli Salâhaddin, 34587 kayıd numaralı 318 doğumlu Edremidli Ali Rıza ve 34629 kayıd numaralı 306 doğumlu İstanbullu Mehmed Tevfikin İstanbulda ise derhal, değilse bulunduğu yerden sarih ikamet adresini bildirir bir yazı ile acele şubeye müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur.

***

Fatih Askerlik şubesinden:

1 — 15 ikincikânun 941 de açılacak hemşire hastabakıcılık kursları için kayıd ve kabul müddeti birincikânun 940 sonuna kadar uzatılmıştır.

2 — 20 ile 40 yaşları içinde bulunan mümevver bayanlardan talib olanların her gün öğleden sonra iki fotoğrafla tahsil vesikaları ve nüfus cüzdanlarile birlikte şubeye müracaatleri ilân olunur.

Acı bir kayıb

İstanbul Hukuk mektebi kıdemli mezunlarından olup İstinaf mahkemesi azalığı, Adliye müfettişliği, ve mülkiye müfettişliği gibi mühim memuriyetlerde uzun seneler bulunmuş olan Bay Hiraçya Abrahamyanın vefat etmiş olduğunu teessürle haber aldık.

Cenaze merasimi bu günkü perşembe günü saat 14,30 da Beyoğlu Balıkpazarındaki Ermeni kilisesinde icra kılınacaktır.

***

Üsküb hastanesi tabibi evveli merhum miralay Mehmed Muhsin (bey) eşi, Devlet Demiryolları esbak hareket reisi ve idarei umumiye müfettişliğinden emekli yüksek mühendis Zihni Töre - cinin kayınvalidesi, Milli Müdafaa Vekâleti Satınalma komisyon reisliğinden emekli yarbay Celâl İğmenin yengesi, İntaniye hastanesi hemşiresi Pakize Aksoyun halası Bayan Safinaz İğmen kısa bir hastalığı müteakib vefat etmiştir. Cenazesi 12/12/940 bu günkü perşembe günü saat 12 de Haydarpaşa intaniye hastanesinden kaldırılarak Karacaahmed kabristanına defnedilecektir. Allah rahmet eyliye.

Alenî teşekkür

Refikamın çok ağır seyreden tehlikeli hastalığını Haydarpaşa İntaniye hastanesinde pek büyük bir şefkat ve hazakatle tedavi eden insaniyet ve şefkatin timsali çok kıymetli sertabib dahiliye mütehassısı Bay Galib Ataç ve sayın bakteriyolog Bay Vasfi Öneyerdem, dahiliye mütehassısı Bay Feyzi Fınçönol ve asistanları Bey Nizameddin Alog, Bay Hilmi Yalçına refikam ve bütün ailemizin ebedî minnet ve şükranlarını arzeder, refikamın hastanede bulunduğu tedavi müddetince göstedikleri kıymetli alâka ve yardımlarından dolayı başhemşire Fridel Üje, hemşire Zehra, Neriman, Kadriye, Firdevs, Halideye ve bütün hastane memurlarına teşekkürlerimin iblâğını muhterem gazetenizden istirham ederim.

Yarbay
Doktor Muhtar Davaz

ŞEHİR TİYATROSU
TEPEBAŞI DRAM KISMINDA
Bu akşam saat 20,30 da
BULUNMAZ UŞAK
***
Beyoğlu İstiklâl caddesi
KOMEDİ KISMINDA
Akşam saat 20,30 da
PAŞA HAZRETLERİ

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 34 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

Bittabi, hasta kendisini daha iyi hisseder. Doktor, ister limon yemeyi, ister süt, içmeyi, ister soğuk su, ister sıcak su tavsiye etmiş olsun, takib edeceğiniz her tedavi usulü, önce, uzviyette bir değişiklik yapacak ve ezeli birer nikbin olan hastaların salâh zannedecekleri yeni bir münebbih vazifesi görecektir. Ümidsiz hastaları, tesadüfen en münasib tedavi tarzını buluncaya kadar, böyle saçma sapan şeylerle tedavi ederiz. Yok, tebrike lüzum yok. Edit'in tedavisinden, arzu ettiğim neticenin nekadar az kısmını elde ettiğimi, ben herkesten iyi biliyorum. Şimdiye kadar yaptığım bütün tecrübeler, elektrik banyoları, masaj gibi bütün bu manasız şeyler, bacaklar üzerinde henüz tesir yapmamıştır. Bu hususta boşuna ümide kapılmayınız.

Doktor Kondor, kendi kendisine karşı öyle bir gazab içindeydi ki, onu, vicdanına karşı müdafa etmek ihtiyacını duydum ve cekinerek:

— Fakat... dedim, Edit'in o ortopedi cihazı sayesinde pekâlâ yürüdüğünü kendi gözümle gördüm...

Bu sefer Kondor, bana cevab vermek için, artık konuşmadı. Yüzüme karşı öyle hiddetle, öyle şiddetle bağırdı ki, geç kalmış iki yolcu, merakla bize döndüler.

— Hezeyan,divorum size, hezeyan! O cihaz, kendim içindi ,onun için değil! Bu gibi cihazlar, insanları oyalamak için yapılmıştır; anlayor musunuz? Ona, Edit'in ihtiyacı yok. Kekesfalva'ların sabırla beklemelerini temin için benim ihtiyacım var. Vakit kazanmak mecburiyetindeyim... Fakat bu hilelerden, bu oyunlardan dolayı kat'iyyen hicab duymuyorum... Neticesini bizzat görüyorsunuz..

Edit, o zamandanberi çok daha iyileştiğine kani, babası memnun, hepsi bu büyük ve dâhi mucize yaratıcısına karşı havran, bizzat siz, sanki âlimi kül bir hekimmişim gibi bana sualler soruyorsunuz.

Kondor sustu, şapkasını çıkardı, terden sırsıklam olan alnını elile sildi. Sonra, yangözle bana müstehzi bir nazar fırlatarak:

— Bütün bunlar sizin pek hosunuza gitmiyor değil mi? dedi. İyilik sever ve hakikat perest doktor tipi hakkındaki telâkkilerinizle tezad teşkil ediyor bunlar, değil mi? Genclik heyecanile, doktor ahlâkını bambaşka tasavvur etmiştiniz ve şimdi... görüyorum ki... bir parça hayal sukutuna uğradınız, hatta bu anlattığım usuller size tiksinti verdi. Fakat, maalesef, doktorluğun ah'lâkla hiç münasebeti yoktur. Her hastalık, haddizatında bir anarşi hareketi, tabiate karşı bir isyandır, böyle olduğu için de, ona karşı bütün çareleri tatbik etmek lâzımdır, bütün çareleri. Hayır, hastalara kat'iyyen merhamet etmemeli. Hasta, kendi kendisini kanun haricine çıkarmış, asayisi ihlâl etmiştir. Ve hem asayisi, hem de hastanın sihhatini iade etmek için, her türlü isyana karşı yapıldığı gibi ,hatıra gönüle bakmadan hareket etmek, elinize geçen her usulü kullanmak lâzımdır, çünkü, iyilikle ve hakikatle iyi olmuş hiç kimse yoktur. Eğer bir hile bir işe yarayorsa, o artık hile değil, mükemmel bir devadır.

Bu ufak tefek, tıknaz adam karşımda kasılmış duruyordu ve öyle bir heyecan içindeydi ki, en ufak bir itirazda bulunsam beni dövecek gibi görünüyordu. Tam o esnada, mavimtırak bir şimşek, karanlık ufku, bir damar gibi çizdi, onu, boğuk ve sürekli bir gök gürültüsü takib etti. Kondor gülmeğe başladı:

— Gökyüzünün verdiği cevabı işitiyorsunuz ya! dedi. Halinize acıyorum, bu gün herkes size ders veriyor! Hulyalarınızı, birer birer, bir neşterle yarıyorlar. Önce Macar asılzadesi hulyası. sonra basiretli, kurtarıcı ve lâyuhti hekim hulyası suya düştü. Bu divane ihtiyarın medhü senaları beni ne kadar öfkelendiriyor, bilseniz. Hele Edit'in hastalığında, hissiyat gevezelikleri öyle fenama gidiyor ki, tedavide bu kadar aheste ilerlediğime, hâlâ kat'î bir ilâc bulamadığıma, yani icad edemediğime kızıyorum.

Konuşmadan bir iki adım yürüdü Sonra bana döndü, dostça bir eda ile devam etti:

— Zaten, doktorların dediği gibi, hastayı kendi haline terkettiğime zahib olmanızı istemem. Bilâkis sebat ediyorum ve bu iş bir sene, beş sene sürecek de olsa sebat edeceğim. Hem de, garib bir tesadüf eseri olarak, demin size bahsettiğim konferansı dinlediğim günün akşamı, Pariste çıkan Revue Medicale mecmuasında, belden aşağı kötürümlüğün yeni bir tedavi tarzı hakkında bir yazı okudum. Kırk yaşlarında kadar bir adamın, iki sene kötürüm kaldıktan sonra, profesör Viennot tarafından tedavi edildiğini anlatıyor, profesör, kötürümü öyle mükemmel şekilde ayağa kaldırmış ki, adam, altı ay tedaviden sonra, bir sclukta beş kat merdiven çıkıyormuş. Düşünün bir kere: Benim, beş senedenberi tedavisine boş yere uğraştığım kötürüme benziyen bir hastanın altı ay zarfında bu şekilde iyileştiğini okuyunca son derece hayrete düştüm! Vâkıa, hastalığın sebebleri ve bizzat tedavi sistemi hakkında mütemmim malûmatım yok. Profesör Viennot, Cannes'da bir güneş banyosu, kötürüm uzva hususî bir alet takmak, uzanıp yatmak gibi muhtelif tedavi usullerini mükemmel bir şekilde bir araya getirmişe benziyor. Makale muhtasar olduğu için, bu usulün Edit'e ne dereceye kadar tatbikı mümkün olacağını bilmiyorum. Fakat, bu Fransız profesörüne derhal bir mektub yazarak bana sarih bazı izahat vermesini rica ettim ve bastamı bu gün, bu sebeble, yeni ve inceden inceye bir muayeneden geçirdim. Çünkü mukayese imkânları elde etmek ihtiyacındayım. Binaenaleyh, görüyorsunuz ki, teslimi silâh etmek niyetinde değilim, bilâkis saman çöpü kabilinden, en cüz'i ümide sarılıyorum. Belki, bu yeni tedavi tarzında, hakikaten bir şifa ihtimali vardır. Belki diyorum, o kadar. Artık bu menhus meslekten bahsetmiyelim!

Gara yaklaşmıştık. Muhaveremiz neredevse bitecekti. Vakit geçirmeden, kendisine dedim ki:

— Binaenaleyh, düşünüyorsunuz ki...

Birdenbire durdu ve yüzüme karşı haykırdı:

— Hiç bir şey düşünmüyorum. «Binaenaleyh» filân yok. Siz hepiniz benden ne isteyorsunuz kuzum? Benim, Allahla telefon muhaverem yok ki! Hiç bir şey söylemedim. Kat'î hiç bir şey söylemedim. Hiç bir şey düşünmüyorum, hiç bir tahminim yok, hiç bir şey vâdetmiyorum. Hem zaten lüzumundan fazla gevezelik ettim. Kâfi! Yol arkadaşlığınıza teşekkür ederim. Bir an evvel, gideceğiniz yere gitseniz iyi olur, yoksa kemiklerinize kadar ıslanırsınız.

Ve elini uzatmadan, kısa bacaklarile, gara doğru koşmaya başladı.

Yaklaştığı epey zamandır hissedilen fırtına, neredeyse patlayacaktı. Zaman zaman, bir şimşeğin parlak çizgisile aydınlanan bulutlar, endişeli bir ürpertile kımıldayan ağacların tepesine doğru çarpışan, muazzam ve ağır sandıkları andırır bir gürültüle yaklaşıyorlardı Sağdan soldan esen şiddetli rüzgâr sağanaklarile sarsılan rutubetli havada, bir yanık kokusu vardı. Şehrin manzarası büsbütün başka türlü idi. Dükkân tabelâları, kâbusa yakalanmış gibi çırpınıyor, takırdıyor; kapılar yerinden oynayor, çarpıyor; bacalar inleyor, bazı evlerde ışıklar yanıyor ve gecelikli erkek, yahud kadın silüetlerinin, yaklaşan fırtınaya, pencerelerini kapadıkları görülüyordu. Geç kalmış, tek tük birkaç yolcu, bir panik fırtınasına tutulmuş gibi duvar diplerinden yürüyerek evlerine doğru gidiyorlardı. Her zaman, hatta geceleri bile, bir faaliyet görülen büyük meydan, şimdi ıssızdı. Belediye binasının aydınlık saati, mutad olmıyan bu boşluğa, ak ve budala bir gözle bakıyordu. Fakat Kondor'un ihtarı sayesinde, fırtınadan evvel kışlaya girebilecektim. İki sokak daha ötede, Belediye bahçesini de geçtikten sonra kışlaya varacak ve son saatler zarfında öğrendiğim bütün şayanı hayret şeyleri ,orada, odamda, rahat rahat düşünebilecektim.

Bahçe kapkaranlıktı. Yaprakları çırpınan ağaçların altında ağır bir hava vardı. Ara sıra, dalların arasından hafif bir sağanak esiyor, sonra, hışırtı, kasvetli bir sükûta inkılâb ediyordu. Gitgide daha hızlı yürüyordum. Bahçenin dış kapısına yaklaştığım sırada, bir ağacın arkasından bir hayal belirdi ve gölgeden ayrıldı. Hafifçe irkildim, fakat durmadım. Bu silüeti, o yerde askerleri beklemek itiyadında olan kötü kadınlardan biri zannetmiştim. Adımlarımı takib eden bir ayak sesi işiterek fena halde canım sıkıldı ve bu havâsiz mahlûku şiddetle azarlamak üzere geri döndüm, Fakat tam o sırada karanlığı yırtan bir şimşeğin aydınlığında, peşim sıra, nefes nefese, sendeleverek koşan bir ihtiyar, beyaz bir baş ve pırıldayan altın gözlükler gördüm: Kekesfalva !

O anda gözlerime inanamadım. Kekesfalva orada bulunsun, buna imkân yoktu! Üç saat evvel onu evinde bırakmıştım. Yorgunluktan bitab bir halde, yatmağa hazırlanıyordu. Ben mi hayal görüyordum, yoksa ihtiyar çıldırmış mıydı?

[Arkası var]